Ազգ
Azg armenian daily
21 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 2000 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 167 (2135)

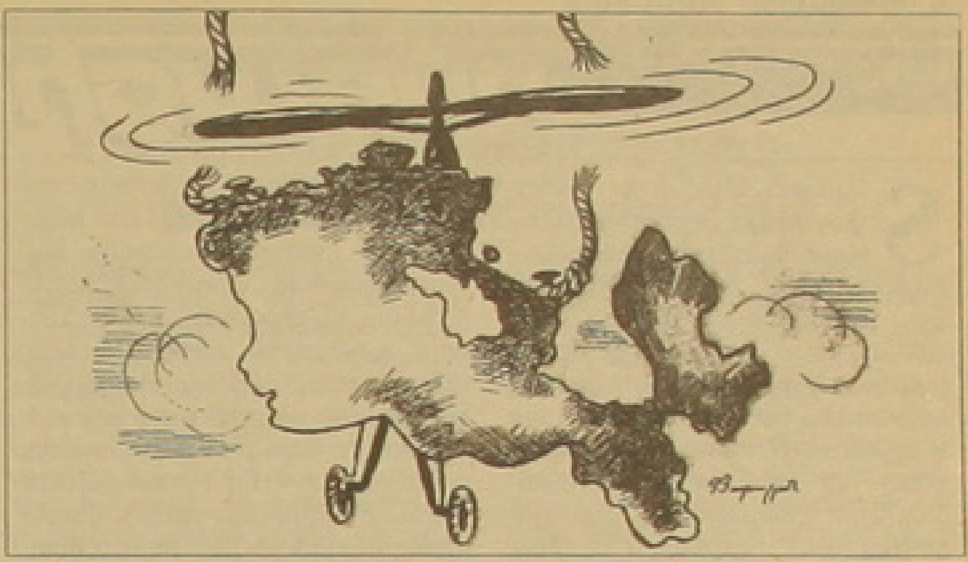

ԳՆԱՀԱՏԱԿԱՆՆԵՐ

Ձեռքբերումներ եւ կորուստներ

ՀՌԱԿ ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանի հարցազրույցը Հայաստանի անկախության 9-րդ տարեդարձի առթիվ

- Նախ ուզում եմ շնորհավորել **«Ազգի»** ընթերցողներին անկախության տարեդարձի առթիվ: Մի տոն է, որն արտահայտում է հայ ժողովրդի դարավոր ցանկությունը՝ ունենալ ինքնուրույն տնտեսություն եւ զարգացում ապրել համաշխարհային փորձով ստուգված տնտեսական համակարգի մեջ: Հեռու եմ այն մտքից, որ մեզ մոտ ժողովրդավարական տնտեսությունը կայացած է: Չեմ գտնում նաեւ, որ տնտեսական մտածողությունը մեզ մոտ ձեւավորված է: Նման իրավիճակն ունի իր պատճառները: Չունենք տնտեսական մտածելակերպի ավանդույթներ: Առաջին հանրապետությունը գոյություն ունեցավ 2 տարուց մի փոքր ավելի, ապա եկան խորհրդային տասնամյակները: Եվ դա իր խոր հետքը թողեց: Հիմա էլ շատերը կան, որ մտածում են՝ ռուսները կգան, ռուսները կորոշեն: Էլ չեն մտածում, որ այժմյան Ռուսաստանն այլ է, որ Հայաստանի ու Ռուսաստանի հարաբերությունները այլ հարթության վրա են: Հիշո՞ւմ եք, թե ինչպես վերջին տրված ներքաղաքական զարգացման ընթացքում միանգամից ազգաբնակչության 10 տոկոսը դարձավ... նախագահի թեկնածու: Գնում էին շրջաննե՞րը, հանդիպո՞ւմ էին ժողովրդի հետ, ծրագրե՞ր էին առաջ քաշում: Ոչ: Մոսկվա էին թռչում: Այնտեղ տարբեր կաբինետներում քարշ էին գալիս, այս կամ այն պաշտոնյայի հետ հանդիպում-խոսում էին, ոգեւորվում ու գալիս այստեղ՝ խորհրդավորության շղարշ հագած քաղաքական գործունեության պատրանք ստեղծում: Դա խորհրդային 70 տարիների մտայնությունից էր գալիս: Իհարկե, մենք կտրված չենք աշխարհից, եւ աշխարհը ներազդում է մեր ներքին գործերի վրա: Բայց, ինչ խոսք, ոչ այնքան, որքան թվում է մեր նորօրյա «ազգային փրկիչներին»: Մենք այսօր անկախ տնտեսություն ենք, եւ դա այս տարիների մեր ամենամեծ ձեռքբերումն է: Մենք հիմա տնտեսական զարգացման մեր ուղին ընտրելու սահմանափակումներ չունենք:

Տես ▸ էջ 4

ՈՒՂԵՐՁՆԵՐ ՀՀ ՆԱԽԱԳԱՀԻՆ

Պուտինը, Քլինթոնը, Շիրակը շնորհավորում են անկախության տոնի առթիվ

Հայաստանի անկախության տոնի առթիվ նախագահ Ռ. Քոչարյանը բազմաթիվ շնորհավորանքներ է ստացել տարբեր երկրների ղեկավարներից: Դրանց մեջ ամենահատկանշականներն են Ռուսաստանի, Մ. Նահանգների եւ Ֆրանսիայի նախագահների ուղերձները: Վլադիմիր Պուտինն իր ուղերձում Հայաստանը համարում է Ռուսաստանի համար «հուսալի ընկեր եւ դաշնակից», որի հիմքը երկու ժողովուրդների «բազմադարյան եղբայրությունն է»: Նա հույս է հայտնում, որ Քոչարյանի առաջիկա այցը Ռուսաստան՝ «երկկողմ հարաբերությունները կբարձրացնի նոր, որակապես ավելի բարձր մակարդակի»:

Բիլ Քլինթոնն իր նամակում հույս է հայտնում, որ Հայաստանի եւ Մ. Նահանգների միջեւ կապերը կամրապնդվեն: Նամակում ասվում է, որ «Մ. Նահանգներն իր աջակցությունն է խոստանում՝ Կովկասում ժողովրդավարությունը, խաղաղությունն ու բարգավաճումը խթանելու» Ռ. Քոչարյանի ջանքերին:

Հիշեցնելով, որ Ֆրանսիայի եւ Հայաստանի պետությունների միջեւ գոյություն ունեցող հարաբերություններից զատ, մեծ ու խոր են բարեկամությունն ու սերը հայ եւ ֆրանսիացի ժողովուրդների միջեւ, Ժակ Շիրակը հույս է հայտնում, որ բարեկամական դարավոր կապերը երկու երկրների միջեւ ապագայում էլ ավելի կզորանան: Ֆրանսիայի նախագահը կանխավ գոհունակություն է հայտնում, որ առաջիկա տարվա սկզբում Ռ. Քոչարյանի Ֆրանսիա կատարելիք պետական այցը նոր փուլ կնախանշի առկա հարաբերությունների սերտացման գործում:

Մեդալներ եւ շքանշաններ արվեստագետներին ու զինվորականներին

Անկախության հռչակման 9-րդ տարելիցի առթիվ նախագահ Ռ. Քոչարյանի հրամանագրով արվեստագետների եւ զինվորականների մի մեծ խումբ պարգեւատրվել է մեդալներով ու շքանշաններով:

Մովսես Խորենացու մեդալով պարգեւատրվածների թվում են երգիչ Հովհաննես Բադալյանը, երգչուհի Օֆելյա Համբարձումյանը, դերասան Արմեն Խոստիկյանը, երգիչ Գեղամ Գրիգորյանը, ռեժիսոր Երվանդ Ղազանչյանը, նվագավար Արամ Ղարաբեկյանը, խորեոգրաֆիստ եւ պարուսույց Նորայր Մեհրաբյանը, դերասան Խաչիկ Նազարեթյանը եւ լրագրող (հետմահու) Բորիս Մկրտչյանը:

Ծանրորդ Ռուդիկ Պետրոսյանը Սիդնեյում սահմանեց աշխարհի երկու ռեկորդ

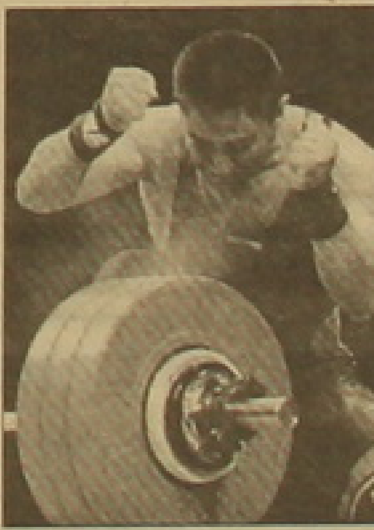

ԵՐԵՎԱՆ, 20 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: 69 կգ. քաշային գյումրեցի ծանրորդ Ռուդիկ Պետրոսյանը Սիդնեյի օլիմպիադայում սահմանեց երիտասարդների աշխարհի 2 ռեկորդ: Դրանցից մեկը նա սահմանեց հրում վարժությունում՝ իրեն ենթարկելով 187,5 կգ ծանրաձողը, իսկ մյուսը՝ երկամարտում՝ 335 կգ: Երկամարտի արդյունքով Ռ. Պետրոսյանը գրավեց 5-րդ տեղը:

Սեպտեմբերի 22-ին մրցահարթակ դուրս կգան 77 կգ քաշայիններ Խաչատուր Քյափանակցյանն ու Արսեն Մելիքյանը:

ՀԵՌՈՒՍՏԱԵԹԵՐ

Երբ ոտնահարվում են հայերենի իրավունքները

ԱՆՈՒՇ ԴՈՎԼԱԹՅԱՆ

«Հայաստանյան եթերի լեզուն» հրատապ թեմային անդրադարձող՝ երեկ կայացած հանդիպում-քննարկման կազմակերպիչը ՀՀ կառավարության առընթեր տեղեկատվության եւ գրահրատարակչության վարչությունն էր, որն էլ միջոցառմանը ելույթ ունենալու եւ իր կարծիքն արտահայտելու նպատակով հրավիրել էր լեզվի պետական տեսչության պետ Լեւոն Գալստյանին ու նրա տեղակալ Հովհաննես Զաքարյանին: Հրավիրյալի կարգավիճակով ներկայացել էին նաեւ հայաստանյան հեռուստաընկերությունների մի քանի ղեկավարներ ու աշխատակիցներ:

Ինչպես արդեն պարզ է միջոցառման անվանումից, քննարկումը ծավալվեց հենց հեռուստաեթերից մշտապես հնչող լեզվական ու քերականական սխալների շուրջ: Տեղեկատվության ու գրահրատարակչության վարչության պետ Էդվարդ Միլիտոնյանը, մինչ հյուրերին խոսք տրամադրելը, նշեց, որ այդօրինակ թերությունները նախ եւ առաջ սխալ լեզվամտածողության արդյունք են: Ներկայիս հեռուստաեթերից հնչող կիսագրագետ հայերենն ի սկզբանե խաթարված հիմք է ստեղծում գրագիտության հարցում առանձնապես չկողմնորոշվող հասարակական շերտավորումների համար եւ նյարդայնացնում ու հիասթափեցնում կողմնորոշվող շերտավորումներին: Իր ընդարձակ ելույթում Հովհաննես Զաքարյանը վերլուծեց առաջացած պատկերը. բավարար չափով գրագետ են Ազգային ռադիոյի աշխատակիցները, սակայն հեռուստալրագրողների ու հաղորդավարների շրջանում լեզվի օրենքները ոտնահարելու տագնապեցնող միտում է նկատվում:

Տես ▸ էջ 2

ՀԱՄԱՌՈՏ

«ՁԱ» սերիայի 500 դրամանոցները կեղծ չեն

ԵՐԵՎԱՆ, 20 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ՀՀ կենտրոնական բանկը հերքել է «ՁԱ» սերիայի հին նմուշի 500 դրամանոց թղթադրամների կեղծ լինելու վերաբերյալ լուրերը եւ այդ կապակցությամբ շրջաբերական նամակներ է ուղարկել ՀՀ առեւտրային բանկերին: Այդ սերիայի թղթադրամների՝ կեղծ լինելու վերաբերյալ լուրերն, ըստ նույն աղբյուրի, տարածվում են արդեն երկրորդ անգամ: Ներկայումս չի պարզվել, թե ով եւ ինչի համար է տարածում այդ լուրերը: ՀՀ ԿԲ Տեղեկատվական կենտրոնից հայտնեցին, որ ներկայումս շրջանառության մեջ առկա են ինչպես «ՁԲ», այնպես էլ «ՁԱ» սերիայի հին նմուշի 500 դրամանոց թղթադրամները:

Ըստ թուրք լրագրողի՝ Հայաստանը կարեւոր տերություն է

ԱՆԿԱՐԱ, 20 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Թուրքական «Ենի Բինյըլ» թերթի թղթակից Աքգյունը «Կովկասյան ճակատ» հոդվածում գրում է, որ Թուրքիան սխալներ է գործում Կովկասի հանդեպ տարվող քաղաքականության մեջ: «Մենք Կովկասում մեծ շահեր ունենք: Հանուն այդ շահերի պետք է Հայաստանին անվտանգության երաշխիքներ տանք: Այս քայլով կհասնենք նրան, որ Հայաստանը մեր նկատմամբ ապահովության զգացումներ կունենա: Այդքանով կնպաստենք տարածաշրջանային անվտանգության հաստատմանը», գրում է Աքգյունը: Հեղինակը կոչ է անում ժամ առաջ հարաբերություններ զարգացնել Հայաստանի հետ: «Հայաստանը թե իրենով, թե տարածաշրջանի եւ համաշխարհային պետությունների հետ ունեցած հարաբերությունների առումով կարեւոր տերություն է», նշում է թուրք լրագրողը:

ԴԻՎԱՆԱԳԻՏԱԿԱՆ

Հայաստանում Ռուսաստանի դեսպանը ներկա չի լինի անկախության տոնակատարություններին

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

Այսօր, երեկոյան ժամը 6-ին, Կարեն Դեմիրճյանի անվան մարզահամերգային համալիրում Հայաստանի Հանրապետության անկախության օրվա առիթով կտրվի պաշտոնական ընդունելություն ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի կողմից, որին կմասնակցեն ԱԺ խոսնակ Արմեն Խաչատրյանը, վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանը, մեր երկրում հավատարմագրված դեսպանները, այլ բարձրաստիճան հյուրեր, պետական պաշտոնյաներ, կուսակցական գործիչներ, մտավորականության ներկայացուցիչներ:

Երեկ Մոսկվա մեկնեց Հայաստանում Ռուսաստանի դեսպան Անատոլի Դրյուկովը: Ինչպես հայտնի է, սեպտեմբերի 24-ին հնգօրյա այցով Մոսկվա, ապա Սարատով է մեկնելու ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը: Մեր ունեցած տեղեկությունների համաձայն, Անատոլի Դրյուկովը Մոսկվա է մեկնել՝ նախապատրաստելու ՀՀ նախագահի այցը: Ռոբերտ Քոչարյանի այցի ծրագիրը բավականաչափ հագեցած է. հանդիպումներ ՌԴ նախագահ Պուտինի, վարչապետ Կասյանովի, Պետդումայի վերին եւ ստորին պալատների խոսնակներ Ստրոեւի ու Սելեզնյովի, Մոսկվայի եւ Համայն Ռուսիո պատրիարք Ալեքսի II-ի, այլ բարձրաստիճան պաշտոնյաների հետ:

Դիվանագիտական պրակտիկայում մեկ երկրի մյուսի նկատմամբ ունեցած դժգոհությունը արտահայտվում է տարբեր եղանակներով: Ամենաընդունված ձեւերից մեկը տվյալ երկրում դեսպանի բացակայությունն է, երբ նշվում է ազգային կամ պետական տոն: Անշուշտ, ՀՀ-ում ՌԴ դեսպանը ոչ թե չի ընդունել հրավերը եւ այսօր ներկա չի լինի անկախության օրվան նվիրված պաշտոնական ճաշկերույթին, այլ մեկնել է Մոսկվա, ինչպես ասվեց, նախապատրաստելու ՀՀ նախագահի այցը: Սակայն մեկ օր հաստատ չէր խանգարի պրն Դրյուկովին մնալ եւ ներկա լինել Հայաստանի անկախության տոնակատարություններին: Մեկ է, մեր ունեցած տեղեկություններով Քոչարյանի այցն այնքան էլ լավ չի նախապատրաստվել ոչ միայն Դրյուկովի, այլեւ հայկական կողմի մեղքով:

ԱԶԳ

ԸՆԹԱՑԻԿ

Տեւական երաշտի եւ սակավջրության հետեւանքով հանրապետությունում հացահատիկի բերքի կորուստները կազմում են 105 հազար տոննա, 7 մլրդ 357 մլն դրամ ընդհանուր արժեքով, իսկ կարտոֆիլի բերքի կորուստները կազմում են 90 հազար տոննա՝ մոտ 6 մլն դրամ արժեքով: Կորուստներն զգալի են նաեւ բանջարաբոստանային մշակաբույսերի, բնական խոտհարքների, բազմամյա եւ միամյա խոտերի բերքի առումներով: Վերջիններիս հետ կապված նախատեսվում է 20 հազար խոշոր եղջերավոր անասունների գլխաքանակի կրճատում:

«Ոչ սով է լինելու, ոչ էլ սովամահ կլինենք». Զավեն Գեւորգյան

Երաշտը խորհրդարանում

Այս տվյալները հաղորդվում են գյուղնախարարության առաջարկած երաշտի հետեւանքների վերացման միջոցառումների ծրագրում, որը երեկվա ԱԺ լսումներին հրամցվեց ներկաներին:

Դեռեւս մեկ շաբաթ առաջ պետաիրավական հարցերի մշտական հանձնաժողովի նախագահ Վիկտոր Դալլաքյանը հայտարարեց, որ պահանջում է խորհրդարանական լսումներ երաշտի եւ դրա հետեւանքների անհապաղ վերացման կապակցությամբ: Երեկ բավականին ընդլայնված կազմով (պատգամավորներ, կառավարության ներկայացուցիչներ, գիտնականներ ու գիտաշխատողներ, շահագրգիռ հասարակական առանձին կազմակերպություններ) լսումներ տեղի ունեցան: Գրեթե բոլոր ելույթ ունեցողներն էլ համաձայնեցին, որ կառավարության հետազոտությունների եւ հաշվարկների արդյունքում ներկայացված վնասը (40 մլն դոլար) չի կարող համապատասխանել իրականությանը, այլ եռակի ավելի է: Միաժամանակ շեշտվեց, որ առանց դրսի օգնության վիճակը փրկել չի հաջողվի: Այդուհանդերձ, բոլոր ներկա գտնվողներն էլ դրականորեն արտահայտվեցին ԱԺ-ի այս նախաձեռնությանը, չնայած հնչող ելույթներից չէր կարելի եզրակացնել, որ կոնկրետ հստակ ծրագրեր ու մոտեցումներ կան գյուղատնտեսությունը վիճակից դուրս բերելու: Դրանք բաժանվում էին երկու հիմնական ուղղությունների. առաջինը, որ անընդհատ թմբկահարվում էր, կառավարության մինչ այդ կատարած աշխատանքների շուրջն էր եւ ընդհանրապես առնչվում էր կազմակերպչական հարցերին: Ռեպլիկներ հնչեցին, թե գյուղատնտեսության նախարարությունը անգործության էր մատնվել եւ միջոցներ ձեռք չէր առնում գյուղական տնտեսություններին օգնելու: Իսկ Արշակ Սադոյանի ելույթը, որն ինչպես միշտ առանձնանում էր զգացմունքայնությամբ, ամփոփիչ էր: «Ո՞վ է պատասխան տալու»-ի ոգով նա դիմեց ներկա պատգամավորներին պատասխանատվություն վերցնել երաշտի հետեւանքների վերացման ծրագրերի մշակման գործում, իսկ դրա ի հայտ գալուց հետո, թեկուզ ժամանակավոր, օրենքի ուժ հաղորդել ծրագրին: Նա համոզված է, որ միայն այս կերպ կարելի է կառավարությանը հաշվետու դարձնել եւ լիցք հաղորդել հետագա աշխատանքներին:

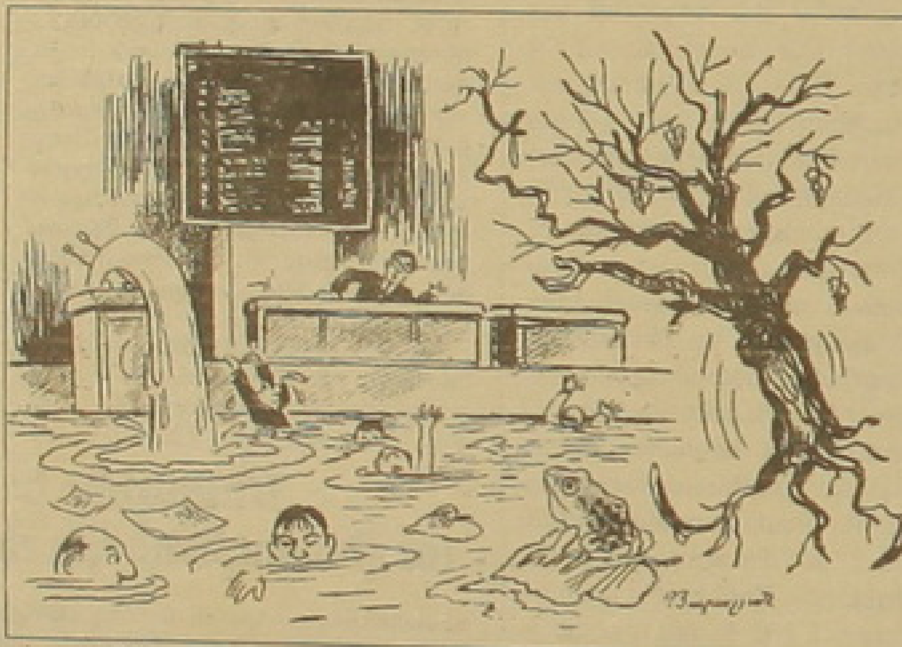

Իրենց բնույթով տարբերվում էին գիտնականների եւ հասարակական կազմակերպությունների ներկայացուցիչների տեսակետները, որոնք համարում էին, թե նման իրավիճակներում ծրագրեր կազմելիս անհրաժեշտ է հաշվի առնել իրենց, իսկ գյուղատնտեսության ոլորտում որեւէ ծրագիր գործի դնելուց առաջ նկատի առնել նաեւ տեղանքի բնակլիմայական պայմանները: Մյուսների հետ նրանք էլ բազմաթիվ կոնկրետ առաջարկներ արեցին հատկապես վարկավորում իրականացնելու տեսանկյունից: Կարծիք հնչեց, թե անհրաժեշտ է ոչ թե գյուղերը վարկավորել, այլ փոխհատուցել վնասները գյուղացուն անհատույց գումարներ տրամադրելով, ինչի չափաբաժինը կորոշի կառավարությունը: Իհարկե, մյուսների մոտ տեսակետը քննություն չբռնեց, սակայն գումարներ հայթայթելու նպատակահարմարությունն առկա էր: Անդրադարձ եղավ նաեւ պարենամթերքով համայնքներին օգնելու խնդրին, որի իսկապես արդեն զգալի է գյուղերում: Այս եւ այլ խնդիրները լուծելու նպատակով անհրաժեշտ գումարները գտնելու համար առանձին առաջարկ ներկայացնողները կարեւորեցին գյուղատնտեսությանն աջակցելու հիմնադրամ ստեղծելու անհրաժեշտությունը:

Առաջարկներն իսկապես բազմազան էին, որոնք սակայն գյուղնախարարի եւ լսումները նախաձեռնող պետաիրավական հանձնաժողովի կողմից նկատի առնվեցին: Պայմանավորվածություն եղավ մեկ շաբաթվա ընթացքում գրավոր ներկայացնել բոլոր առաջարկները եւ կառավարության հետ շտապ մշակել համապարփակ ծրագիր:

Վերջում գյուղնախարար Զավեն Գեւորգյանը, որը մարզպետների հետ ներկայացրեց իրավիճակը եւ ընթացքում էլ փորձում էր բոլորի ուշադրությունը սեւեռել կոնկրետ հիմնահարցի եւ դրա լուծման ուղիների վրա, ամփոփելով խոսքը, կոչ արեց հանրության մեջ խուճապ չառաջացնել, քանի որ «ոչ սով է լինելու, ոչ էլ սովամահ կլինենք»:

ԳՈՌ ՍԱՐԳՍՅԱՆ

Գյումրու ԱԺՄ-ն մնում է ընդդիմադիր

Վերջին մեկ-երկու տարում ԱԺՄ Գյումրու տարածքային վարչությունը տեղական կուսակցական կառույցներից թերեւս միակն է, որ ստեղծված կայուն ավանդույթով պարբերաբար հանդիպում է լրատվամիջոցների ներկայացուցիչների հետ, նրանց միջոցով իր դիրքորոշումներն արտահայտում հասարակական-քաղաքական օրախնդիր հարցերի մասին: Հերթական նման հանդիպմանը եւս տարածքային վարչության նախագահ, ԱԺՄ Շիրակի մարզային պատասխանատու Վահան Թումասյանը նախ խոսեց հանրապետությունում ու մարզում առկա սոցիալ-տնտեսական եւ քաղաքական ծանր իրավիճակի մասին: Ինչպես նա նշեց, կոնկրետ Գյումրու դպրոցներում այս տարի աշակերտների թվի կտրուկ նվազում է եղել, իսկ որոշ դպրոցներ նույնիսկ առաջին դասարան չունեն: Եթե առաջին դասարանցիների խնդիրը մասամբ կարող է կապված լինել համապատասխան տարվա ծնելիության մակարդակի հետ, ապա բարձր դասարանցիների թվի էական նվազման պատճառը, ԱԺՄ մարզային ղեկավարի համոզմամբ, արտագաղթն է: Երեւի, ասաց նա, ղեկավար այրերը կանխատեսում էին, որ աղետի գոտու դպրոցական շենքերի խնդիրն այս կերպ կլուծեն... Բնակչությունն ինտենսիվ արտագաղթում է՝ կորցրած հավատը իշխանությունների, հույսը՝ մեր հայրենիքի ապագայի հանդեպ, եւ սա ամենամեծ դժբախտությունն է: Երկիրն ամայանում է, ժողովուրդ չի մնում, որ իշխանություններից պահանջի:

Նման ամայացում, ըստ Վ. Թումասյանի, տիրում է նաեւ քաղաքական դաշտում, եւ սրանում քաղաքական ուժերն էլ մեղք ունեն: Վ. Թումասյանի տպավորությամբ, երկրում ընթանում է ամեն ինչի քանդման, ամեն ինչ ավերելու գործընթաց, ինչն, ասես, մահացման է տանում նաեւ քաղաքական միտքը: Ուստի մի պահ պետք է կանգ առնել, սթափվել: Հակառակ դեպքում այստեղ կմնան փոքր թվով ֆանատիկոսներ ու մարդիկ, որոնք պարզապես ի վիճակի չեն գնալու:

ԱԺՄ տարածքային վարչության նախագահի գնահատմամբ, այս պայմաններում երկրին մի կայուն ընդդիմություն է պետք: Գյումրիում, ըստ նույն կարծիքի, ներկայումս միայն ազգային-ժողովրդավարներ են մնում այդպիսին: Ասենք, նրանց երեւի այլ բան չի էլ մնում: Իսկ այսօր կուսակցության ներկայացուցիչները ոչ քաղաքապետարանի, ոչ մարզպետարանի կառույցներում ընդգրկված չեն եւ չընդգրկվեցին նաեւ մարզպետարանում վերջերս կատարված կառուցվածքային ու կադրային փոփոխություններով: Անդրադառնալով այդ փոփոխություններին, որոնք էլ լրագրողների հետ այս անգամվա հանդիպման հիմնական առիթն էին, Վ. Թումասյանը դրանք անիմաստ համարեց, եթե չեն ուղեկցվում ծրագրի, ուղու փոփոխությամբ, եւ մարզպետարանը նույն ոճով պետք է շարունակի աշխատել: Մարզային գործադիրի կազմում դաշնակցության ներկայացուցիչների եւ հանրապետականների ընդգրկումը հասկանալի համարելով, նա միաժամանակ նշեց, թե ժողովուրդը պետք է սովորի նրանցից պահանջել, պահանջի խոստումները կատարել, որովհետեւ նրանք հիմա լծակներ ունեն եւ պատասխանատվություն են ստանձնել: Ըստ ԱԺՄ կազմակերպության ղեկավարի, բարձր, միջին աշխատավարձով 151 աշխատողով մարզպետարանն ուռճացված կառույց է եւ շռայլություն այս աղքատ երկրի համար: Թեեւ լավ է, ավելացրեց Վահան Թումասյանը, որ այդքան մարդ աշխատանք ունի եւ նպաստի հույսին չէ: Այսինքն՝ չկա չարիք առանց բարիքի:

ԳԵՂԱՄ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ

Հայաստանի բուժաշխատողները գործադուլ են անում

ԵՐԵՎԱՆ, 20 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Սեպտեմբերի 20-ին Հայաստանում կայացավ առողջապահության ոլորտի աշխատողների զանգվածային գործադուլ: Տեղական ժամանակով ժամը 13-ի դրությամբ ակցիային մասնակցում է Երեւանի, Լոռու, Շիրակի, Կոտայքի, Գեղարքունիքի եւ Վայոց ձորի մարզերի բուժհիմնարկների մեծ մասը: Մյուս մարզերից տեղեկություններ առայժմ չեն ստացվել:

Առողջապահության աշխատողների արհմիության կոլեկտիվ գործողությունների կոորդինացիոն խորհրդի տեղեկատվությամբ, բողոքի ակցիան ուղեկցվում է բուժաշխատողների փողոց դուրս գալով: Այսպես, Գյումրի քաղաքի բժշկական հաստատությունների բուժանձնակազմն արդեն պատրաստում է կոլեկտիվ դիմում՝ ուղղված ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանին: Ժամը 11-ից մարզերի մեծ մասում մարզպետները խորհրդակցություն են անցկացնում, որոնց հրավիրված են բուժհիմնարկների գլխավոր բժիշկները: Գործադուլը չկասեցրեց եւ այն, որ նախօրյակին, սեպտեմբերի 19-ին, Երեւանի ամբուլատոր-պոլիկլինիկական հաստատություններում վճարվեց ամսական աշխատավարձը՝ որպես մարտ ամսվա պարտքի մարում, եւ, համապատասխանաբար, մարզային ամբուլատոր-պոլիկլինիկական հիմնարկներում խոստացան պարտքի համապատասխան մարում մոտ ժամանակներս:

Բժիշկները պահանջում են, որպեսզի իրենց վճարվի ամբողջ պարտքը, որի ժամկետները հաշվվում են 10 ամսից մինչեւ մեկ տարի:

«Մենք ավելի ոչինչ չենք ուզում, մենք ցանկանում ենք այն, ինչ ազնվորեն աշխատել ենք»: «Ես ստացել եմ 4300 դրամ ամսվա համար: Հարցնում եմ՝ ի՞նչ փող է դա»: «Ինձ ասում են՝ իսկ ինչպե՞ս եք ապրում: Ամեն ինչ վաճառում եմ, ահա այդպես էլ ապրում եմ, բայց էլ վաճառելու բան չկա», սրանք ընդամենը Երեւանի պոլիկլինիկաներից մեկի բժիշկների արտահայտություններն են: Այդ նույն պոլիկլինիկայի գլխավոր բժիշկն ասաց. «Մենք չենք կարող մերժել հիվանդներին, որոնք անհետաձգելի օգնության կարիք ունեն, եւ իշխանությունները օգտվում են դրանից»:

Մերժման արժանացած հիվանդները մեղադրում են ոչ թե բժիշկներին, այլ իշխանություններին: «Ես 74 տարեկան եմ, բայց հասկանում եմ, որ բժիշկը պարտավոր չէ անվճար աշխատել: Ինձ բժշկական օգնություն է հարկավոր, բայց ես պաշտպանում եմ նրանց գործադուլի հարցում», հայտարարեց հիվանդներից մեկը:

Երբ ոտնահարվում են հայերենի իրավունքները

Սկիզբը էջ 1

Հայաստանյան հեռուստաեթերն այժմ, ցավոք, «ողողված» է ազգային լեզվամտածողությունից անհուսալիորեն հեռու, սեփական օտարամոլության գերին դարձած տղաներով ու աղջիկներով, որոնց անհասկանալի հայերենը՝ անգլերեն կամ ռուսերեն առոգանությամբ (կամ՝ երկուսը միասին), առնվազն տարակուսանք է առաջացնում. մի՞թե որակյալ կադրերի «սովն» իրոք այդքան մեծ չափերի է հասնում: Հեռուստահաղորդումների զգալի մասն օտար անվանում ունի, եթերային ժամերի «առյուծի» բաժինը զբաղեցնում են օտարալեզու ֆիլմերն ու գովազդները. այսօրինակ փաստերը վկայում են, որ երկրի պետական լեզուն՝ հայերենը, մեզանում ամենեւին էլ չի կարեւորվում ըստ արժանվույն:

«Թերթերն ու գրքերն այժմ առաջվա պես «նորաձեւ» չեն, այնպես որ եթերից հնչող հայերենի դերն ավելի մեծ նշանակություն է ստացել», ասաց լեզվի տեսչության պետի տեղակալը: Տեսչության քննադատությունը նաեւ օրենսդրական հիմք ունի. չէ՞ որ վերոնշյալ թերություններից յուրաքանչյուրը նաեւ օրենքի խախտում է: Ոտնահարվում է 2 օրենք՝ 91 թ. ընդունված ԶԼՄ-ների մասին է լեզվի մասին օրենքները, որոնք «պահանջում» են լեզուն անաղարտ պահել, թարգմանաբար ներկայացնել օտար արտադրության ֆիլմեր, գովազդներն ու հաղորդումները (բացի ուսումնական հաղորդումներից, իսկ այդպիսիք գրեթե չեն մնացել), բացառություն է արվում միայն օտարալեզու երգերի, այլազգիների համար պատրաստվող հեռուստահաղորդումների համար: «Օրենքի այս պահանջներից ելնելով՝ մենք իրավունք ունենք դատական հայց ներկայացնելու բոլոր նրանց դեմ, ովքեր ոտնահարում են վերոհիշյալ կետերը», ասաց տրն Զաքարյանը, «թեպետ մինչ այժմ չենք դիմել այս քայլին, սակայն այսուհետ դիմելու ենք. մեր օրենքներն առանց այդ էլ բավականին մեղմ են, եւ գոնե դրանց սահմաններում անհրաժեշտ է «կոշտ» գործել»: Ըստ լեզվի տեսչության տվյալների՝ Ազգային հեռուստատեսությունում հայերենն «իշխում» է լոկ 50 տոկոսով, «Արմենիայում» վիճակը համեմատաբար լավ է՝ 60 տոկոս, «Ա1+»-ը, թերեւս, վերջին տեղում է՝ 15 տոկոս, մյուս հեռուստաալիքները եւս տատանվում են 50 տոկոսի սահմանագծին: Այս տվյալների հետեւում է լեզվաբանների եզրակացությունը. նման պատկերը «պատիվ» կբերեր ցանկացած կիսագաղութային երկրի, իսկ մեզ համար՝ պարզապես ամոթալի է: Նրանք հատկապես խիստ քննադատության արժանացրին արտերկրի հայության համար արբանյակով հեռարձակվող հաղորդումները. «դրսի» հայությունը եւս բազմիցս բողոքել է, թե արժեքավոր այդ եթերաժամերը վատնվում են էժանագին եւ ոչ հայալեզու մարտաֆիլմերի, կիսագրագետ հայերենով հաղորդումների, արտասահմանյան էստրադայի հնացած երգանմուշների ցուցադրության վրա: Բարեբախտաբար, հեռուստալոտոների ցուցադրությունն արդեն դադարեցվել է:

«Ո՞րն է ելքը» հարցին ի պատասխան լեզվի տեսչության պետ Լեւոն Գալստյանն առաջարկեց. «Հեռուստաընկերությունները պիտի սերտորեն համագործակցեն մեզ հետ, ցանկություն ցուցաբերեն մեր մատնանշած թերություններն ուղղելու, նաեւ նման քննարկումները պիտի ավանդական դառնան»: Անշուշտ, մատնանշվող ամենակարեւոր պահերից մեկը եւս. հեռուստաընկերությունները պիտի ազգային պատասխանատվություն զգան սեփական լեզվի հանդեպ՝ կադրերի ճիշտ ընտրություն կատարելով, գրագիտության դասընթացներ կազմակերպելով, եղած թղթակցության ներուժը վերապատրաստելով:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Ժ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 562863, AT&T (3742) 151065,
e-mail: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՀՐԱՅՐ ԶՕՐԵԱՆ / հեռ. 529353
Համակարգչային ծառայութիւն / 562941
Apple Macintosh
համակարգչային սարքաւորումը «Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ

Ընթացիկ

ՎԱՐԿ

Եվրաբանկը՝ Հայէկոնոմբանկին

Վերակառուցման եւ զարգացման եվրոպական բանկը (ՎԶԵԲ) անցյալ տարի հատկացրել էր 10 մլն եվրո արժողությամբ Multibank Financing Facility ծրագրի նախագիծը, որը նպատակ ուներ Հայաստանի առեւտրային բանկերի միջոցով վարկավորել փոքր եւ միջին ձեռնարկություններին: Այդ ծրագրում ընդգրկվելու նպատակով Հայէկոնոմբանկի ներկայացուցիչները մի քանի ամիս բանակցություններ էին վարում եվրաբանկի հետ, որն ավարտվեց երեկ՝ պայմանագրի ստորագրումով: Համաձայն դրա, Հայէկոնոմբանկին ՎԶԵԲ-ը տրամադրում է 1 մլն դոլարի վարկ 5 տարի ժամկետով: Համաձայնագրի կնքումից հետո կայացած մամուլի ասուլիսում Հայէկոնոմբանկի վարչության նախագահ Աշոտ Օսիպյանը, եվրաբանկի ներկայացուցիչ Տանյա Օկոլին, եվրաբանկի Հայաստանի գրասենյակի տնօրենի ժամանակավոր պաշտոնակատար Տիգրան Աղաբեկյանը, ԿԲ նախագահ Տիգրան Սարգսյանն անդրադարձան այս վարկի առանձնահատկություններին: Դրանցից գլխավորն այն է, որ առաջին անգամ ՎԶԵԲ-ը վարկ է տրամադրում մասնավոր տնտեսվարող սուբյեկտին՝ առանց պետական մասնակցության:

Երկրորդը Հայէկոնոմբանկի կողմից տնտեսվարող սուբյեկտներին տրվող վարկերի տոկոսադրույքներն են՝ 16-18 տոկոս: Բանկի վարչության նախագահը չցանկացավ հայտնել ՎԶԵԲ-ի կողմից իրենց տրվող գումարի տոկոսադրույքները՝ համարելով կոմերցիոն գաղտնիք: Սակայն, դատելով բանկի կողմից տրվող վարկերի ցածր տոկոսադրույքներից, կարելի է ենթադրել, որ ՎԶԵԲ-ին տրված վարկի պայմանները բավականին նպաստավոր են: Աշոտ Օսիպյանը նաեւ հայտնեց, որ վարկավորման նպատակով ուսումնասիրվում են 12, այդ թվում տպագրական, կահույքի երկու գործարանների գործարկման, ագրոբիզնեսի զարգացման ծրագրեր, վարկերի նվազագույն չափը 20 հազար դոլար է, առավելագույնը չկա:

Կենտրոնական բանկի նախագահ Տիգրան Սարգսյանը կարեւորեց այս վարկի առանձնահատկությունն այն առումով, որ վարկը տրամադրելիս ընտրվել է բանկային համակարգը եւ մասնավորապես Հայէկոնոմբանկը: Վերջինս, ըստ ԿԲ նախագահի, հաղթահարել է իր ստացած ծանր ժառանգությունը եւ դարձել Հայաստանում գործող հուսալի բանկերից մեկը: Տիգրան Սարգսյանի այս մտքի հետ փաստորեն համաձայն էր Տանյա Օկոլին: Նա նշեց, որ ՎԶԵԲ-ի կողմից Հայէկոնոմբանկի ընտրությունը կապված է բանկի նպաստավոր քաղաքականության, նրա բաժնետերերի ցանկության եւ դեպի մասնավոր հատվածը, ուժեղ միտվածության հետ: Գործարքը ողջունեց նաեւ Եվրաբանկի Հայաստանի գրասենյակի ժամանակավոր տնօրեն Տիգրան Աղաբեկյանը, ներկաներին տեղեկացնելով ՎԶԵԲ-ի հայաստանյան մյուս ծրագրերի մասին: Մասնավորապես Եվրաբանկն իր մասնակցությունն է ունենալու էներգետիկայի (բաշխիչ ցանցերի սեփականաշնորհում), գյուղատնտեսության եւ միջին ու փոքր ձեռնարկատիրության ոլորտներում նախատեսվող ծրագրերին:

Մամուլի ասուլիսին, բացի վերոնշյալ բանախոսներից ներկա էին նաեւ ՍԻԼ կոնցեռնի (որի կառուցվածքում է գտնվում Հայէկոնոմբանկը) նախագահ Խաչատուր Սուքիասյանը եւ ՀՀ պետական գույքի կառավարման նախարար Դավիթ Վարդանյանը: Վերջինիս ներկայությունը, բնականաբար, զարմանք էր առաջացրել, եւ երբ լրագրողները հետաքրքրվեցին, թե ինչո՞վ է պայմանավորված նրա այս միջոցառմանը մասնակցելը, Դավիթ Վարդանյանը պատասխանեց. «Հրավիրել են, եկել եմ»: Այդուհանդերձ, դժվար է ենթադրել, թե նման դեպքերում պատահական հրավերներ են լինում: Սա, իմիջիայլոց: Իսկ ընդհանրապես հարկ է նշել, որ Եվրաբանկի եւ Հայաստանի ոչ պետական տնտեսվարող սուբյեկտներից մեկի՝ Հայէկոնոմբանկի համագործակցությունը նոր երեւույթ է մեր տնտեսական կյանքում, եւ ցանկալի է, որ այս միջազգային հեղինակավոր կազմակերպության հետ նման համագործակցության պատրաստ մակարդակի հասնեն մեր մյուս մասնավոր ընկերությունները:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

ՆԵՐԴՐՈՒՄ

Ամերիկյան ընկերության հայաստանյան գրանցումը

«Տրանզիստոր» գործարանում երեկ հանդիսավոր օր էր: Ամերիկյան էփիքի Լեբս էյէմ ընկերության հայաստանյան մասնաճյուղի պաշտոնական բացմանը հրավիրվել էին երկրի նախագահը, Երեւանի քաղաքապետը, արդյունաբերության եւ առեւտրի նախարարը եւ բազմաթիվ այլ պաշտոնյաներ: Հիշեցնենք, որ վերոնշյալ ընկերության նախագահ Սամվել Սիմոնյանի հետ Հայաստանի նախագահը դեռեւս ԱՄՆ-ում գտնվելու օրերին համաձայնություն էր ստորագրել Հայաստանում առաջիկա 5 տարիներին ինֆորմացիոն տեխնոլոգիաների ոլորտում 20 մլն դոլար ներդրումներ կատարելու մասին: Ընկերության Հայաստանի մասնաճյուղում կկատարվեն ծրագրային ապահովման, լազերային տեխնիկայի, մանրաթելային օպտիկայի, կիսահաղորդիչների եւ հատկապես ինտեգրալ սխեմաների նախագծման աշխատանքներ: Հավանաբար այդ մասին էր էփիքի Լեբս էյէմ-ի նախագահի ելույթը անգլերենով, որի հայերեն թարգմանությունն այդպես էլ չլսվեց: Դա, իմիջիայլոց, այս միջոցառման միակ թերությունը չէր: Չնայած հրավիրված բազմաթիվ լրագրողների առկայությանը, որեւէ լրացուցիչ տեղեկություն չտրվեց: Նախ ՀՀ նախագահը հրաժարվեց իր տպավորությունները հայտնելուց, ապա լրագրողների հետ զրուցող Հայաստանի մասնաճյուղի ֆինանսական տնօրենին մոտեցավ գլխավոր տնօրեն Հարություն Աքիլյանը եւ հրահանգեց ոչինչ չհայտնել: Ինչեւէ: Մեզ հաջողվեց տեղեկանալ, որ ամերիկյան ընկերությունը տարածքի վարձակալման պայմանագիր կնքեց քաղաքապետ Ալբերտ Բազեյանի հետ: Ապա Հայաստանի արդյունաբերողների եւ գործարարների միության նախագահ Արամ Վարդանյանը միության կողմից պատվո դիպլոմ եւ ոսկե մեդալ հանձնեց Սամվել Սիմոնյանին: Արամ Վարդանյանը ներկաներին հիշեցրեց, որ առաջին անգամ 40 տարի առաջ սկսեցին արտադրվել կիսահաղորդչային սարքերը, իսկ այս ծրագիրը սկիզբ է առել մի քանի ամիս առաջ: Այն, բացի «Տրանզիստորում» բացված մասնաճյուղից, ընդգրկում է նաեւ Հրազդան գետի աջ ափին գտնվող զբոսայգու 1000 տեղանոց տեխնոպարկը՝ ինտերնետային սրահով: Այսպիսով, կարող ենք ասել, որ այս կարեւորագույն ոլորտում առաջին նշանակալից քայլը, թեկուզ ուշացումով, կատարվեց: Սակայն այս ոլորտում համաշխարհային գործոններից ետ չմնալու համար անհրաժեշտ է հաջորդ քայլերը ձեռնարկել Հայաստանում ինֆորմացիոն տեխնոլոգիաների սրընթաց զարգացումն ապահովելու համար: Այլապես կտուժեն ոչ միայն այս, այլեւ մեր տնտեսության մյուս ճյուղերը եւս:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

ՀԻՇԱՏԱԿ

Ուկրաինայի մարտական պարգեւը՝ զոհված հերոսին

Ուկրաինան հիշում է իր ազատության համար ընկած զինվորներին

«Բոլոր նրանք, ովքեր կրծքով պաշտպան կանգնեցին մեր ընդհանուր հայրենիքին Մեծ հայրենականի դժնդակ տարիներին, հերոսներ էին, անկախ զինվորական կոչումից, զորատեսակից ու ազգությունից», ասաց Հայաստանում Ուկրաինայի դեսպան Ալեքսանդր Բոժկոն: Երեկ նա ընդունեց Լվովի մարզի Ռավա-Ռուսկայա քաղաքի մարտերում 1941 թվականի հունիսին զոհված սահմանապահ ավագ լեյտենանտ Մակար Ստեփանյանի հարազատներին: Դեսպանը նրանց հանձնեց Ուկրաինայի նախագահի «Հայրենիքի պաշտպան» մեդալը, որին հերոսն արժանացել է հետմահու նախագահ Լեոնիդ Կուչմայի հրամանագրով:

Դեսպան Բոժկոն պարգեւը հանձնեց Սուսաննա Ստեփանյանին. աջից գեներալ-մայոր Լեւոն Ստեփանյանը:

Պարգեւը ընդունեց հերոսի քույրը՝ Սուսաննա Ստեփանյանը: Նա շնորհակալություն հայտնեց Ուկրաինայի կառավարությանն ու դեսպանին, իր եղբոր հիշատակի նկատմամբ հարգանքի եւ մեծարման համար: «Մակարն իր կյանքը տվեց Ուկրաինան ֆաշիստական լծից ազատագրելու համար», ասաց տիկին Սուսաննան:

«Ուկրաինայի նախագահի պարգեւը մեզ համար անգին է», ասաց հերոսի եղբորորդի՝ Հայաստանի ազգային անվտանգության նախարարության սահմանապահ զորքերի (ԱԶ) հրամանատար, գեներալ-մայոր Լեւոն Ստեփանյանը: «Հպարտ եմ, որ տասնամյակներ անց հորեղբայրս ստանում է անկախ Ուկրաինայի մարտական պարգեւը: Մեր ազգականի սխրանքով դաստիարակվել է սահմանապահների մի ամբողջ գերդաստան, նշեց նա: «Այս պարգեւը մեր ժողովրդի ու երկրների բարեկամության ու եղբայրության եւս մեկ դրսեւորում է», ասաց հայ սահմանապահների հրամանատարը:

Գեներալ Լ. Ստեփանյանը նշեց ՀՀ ԱԶ համագործակցությունը Ուկրաինայի ԱԶ հրամանատարության, վետերանների կոմիտեի հետ: Այդ կապերի շնորհիվ է, որ Ուկրաինան անհատույց օգնություն է ցույց տալիս Հայաստանին՝ սահմանապահ կադրեր պատրաստելու գործում: Եկող տարի Ուկրաինայի ԱԶ ակադեմիան կավարտի հայաստանցի սահմանապահ սպաների առաջին խումբը, հայտնեց գեներալը: Մենք կշարունակենք մեր համագործակցությունը ՀՀ-ի եւ Ուկրաինայի միջեւ կնքած միջպետական պայմանագրի հիման վրա, հավաստեց նա:

Ինչպես հայտնեց գեներալ Լ. Ստեփանյանը, Ուկրաինայի ԱԶ վետերանների կոմիտեն դիմել է ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանին Հայաստանի պետական սահմանում տեղակայված ուղեկալներից մեկին ավագ լեյտենանտ Մակար Ստեփանյանի անունը շնորհելու առաջարկով: Ռուսաստանի ԱԶ Արմավիրի սահմանապահ ջոկատում կա մի ուղեկալ, ուր ծառայել են հերոսի երեք եղբորորդիները, եւ հավանական է, որ հենց այդ զորամասը կներկայացվի անվանակոչման համար:

ՏԻԳՐԱՆ ԼԵՒՈՆՅԱՆ,
ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակից,
«Ազգ»-ի համար

Ասոցիացիայի «շոգեքարշը» մեկնարկեց մեր եւ ամերիկյան «կցավագոններով»

Հայաստանում բացվեց հաշվապահների եւ աուդիտորների ասոցիացիայի (ՀՀԱԱ) նոր գրասենյակ:

Թեեւ ասոցիացիան իր բնույթով միակը չէ մեզ մոտ, սակայն թե՛ Հայաստանի, թե՛ ԱՄՆ կառավարությունների բավականին վստահելի վերաբերմունքը տեղիք է տալիս կարծելու, որ առանցքային է դառնում եւ համապատասխան կադրերի պատրաստման ու վերապատրաստման, ինչպես նաեւ հաշվապահական ու աուդիտորական գործունեությունը կարգավորող իրավական նորմատիվ ակտեր կազմելիս նրանց մասնակցության առումով պետությունը նախընտրությունը տալու է հիմնականում այս ասոցիացիային: Այն, ի դեպ, ունի մոտ 600 մշտական ու թղթակից անդամներ եւ արդեն իսկ անց է կացնում հաշվապահական ու աուդիտորական դասընթացներ:

ՀՀԱԱ-ի որակավորումը ճանաչվում է 150 երկրներում: Համագործակցում է համանման միջազգային մի շարք ասոցիացիաների հետ, հատկապես Հաշվապահների միջազգային ասոցիացիաների դաշնության հետ, որին ցանկանում է անդամակցել արդեն մոտ ապագայում: Իսկ գործունեության շրջանակներն ընդլայնելու առումով այն իր առաջին քայլերն է անում՝ մասնաճյուղեր ունենալով առայժմ միայն Վանաձորում եւ Գյումրիում:

Գրասենյակն ստեղծվել է ԱՄՆ միջազգային զարգացման գործակալության անմիջական ջանքերով, սակայն թե որքան գումար է ծախսվել դրա համար, մեզ այդպես էլ չհաջողվեց պարզել:

Ողջույնի խոսքով հանդես եկան նախարարներ, Հայաստանում ԱՄՆ փոխդեսպան Պատրիցիա Մոլլերն ու ՀՀ վարչապետը:

ԳՈՌ ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆ

Շնորհակալագիր

Ես՝ զոհված ազատամարտիկի մայրս, իմ երախտիքի խոսքն եմ հղում քաղաքապետ Ալբերտ Բազեյանին եւ նրա խորհրդական Արմեն Մկրտչյանին՝ իրենց մարդկային վերաբերմունքի համար, ինչպես նաեւ զինվորական ոստիկանության պետ Վլադիմիր Գասպարյանին, «Դավիթ Բեկ» ջոկատի բոլոր անդամներին, Նոր Նորքի երկրապահի փոխնախագահ Էլֆիկ Բաղդասարյանին եւ որդուս՝ Հակոբ Սարգսյանի մարտական ընկերներ՝ Ավան-Առինջ համայնքի ԵԿՄ բաժանմունքի նախագահ Վահան Գրիգորյանին, Քանաքեռ-Զեյթուն համայնքի ԵԿՄ բաժանմունքի նախագահ Պետրոս Հակոբյանին, Եռաբլուրի ծնողկոմիտեի նախագահ Արամայիսին եւ աշխատակից Ալբերտ Առաքելյանին, ինչպես նաեւ երկրապահի Արթուրին (Շուտ), Ռուբոյին եւ դիսպետչերներ Կարենին, Հրաչին եւ ապագա զինվոր Արմանին, որոնք ջանք ու եռանդ չխնայեցին կազմակերպելու եւ բացելու 53 ա եւ 38 ա երթուղիները, որոնց միջոցով զոհված ազատամարտիկների հարազատները կարող են որոշ չափով ավելի հեշտ այցելել Եռաբլուր՝ իրենց սիրելիների շիրիմներին:

Շնորհավորում եմ բոլորին սեպտեմբերի 21-ի Անկախության տոնի առթիվ եւ ցանկանում նրանց երկար ու ձիգ տարիների կյանք ու մեծամեծ հաջողություններ՝ ի փառս մեր ժողովրդի եւ պետականության:

ԲՐԻԼԻԱՆՏ ՓԱՓԱԶՅԱՆ

ԱԶԳ ազգային

Հայրենիքը սփյուռքահայերի աչքերով

Օրերս «Ազգի» խմբագրություն այցելեցին սփյուռքի երկու գաղութների՝ Հալեպի եւ Բոստոնի հայկական շրջանակների ակտիվ անդամներից Թորոս Թորանյանը եւ Եղիա Աղուրյանը: Առաջինը Երեւանի բժշկական համալսարանի 1970 թ. շրջանավարտներից է եւ հայրենիք է այցելել իր alma water-ի հիմնադրման 70-ամյա հանդիսությունների մասնակցելու, երկրորդը ամերիկաբնակ այնթապցիների միության խնամակալ մարմնի ատենապետն է եւ եկել էր Նոր Այնթապի հիմնադրման 30-ամյակի, ինչպես եւ այստեղ Բուզանդ Մարգարյանի անվամբ միջնակարգ դպրոցը վերանվանելու տոնակատարությանը: Օգտվելով առիթից, հարցազրույց ունեցանք, համոզված, որ թե Թորոս Թորանյանը, որ 75 գրքերի հեղինակ է ու 170 գրքերի հրատարակիչ, թե Եղիա Աղուրյանը գաղութում 28-ամյա իր հայրենասիրական անխոնջ գործունեությամբ, լիովին արժանի են ներկայացված լինելու մեր ընթերցողին:

– Հալեպահայությունը եւ բոստոնահայությունն այսօր ինչպե՞ս են ընկալում հայրենիքը, ինչպե՞ս են վերաբերվում Հայաստանում կատարվող իրադարձություններին:

Թ. Թ.– Հայրենիքի վերջին տարիների վայրիվերումները շատ բացասական ազդեցություն թողեցին հալեպահայության վրա: Մենք այնտեղ ապրում ենք զանգվածով մոտավորապես 60 հազար: Իրեւ իրազեկ մարդ կրնամ ըսել, թե բոլոր կազմակերպություններու, բոլոր կուսակցություններու վրա, առանց բացառության, ժխտական ազդեցություն թողեց հատկապես հոկտեմբերի 27-ի արարքը: Մարդիկ ապշած էին, նույնիսկ արաբները, եւ ասում էին՝ մի՞թե հայերը կարող են այդպես բան անել, ինչպե՞ս կարելի է: Եվ այդ բացասական ազդեցությունը կարող է երկար շարունակվել: Այդ հարցի լուծումը պիտի գա Հայաստանից, պարզ է՝ մեզանից չի կարող գալ: Բայց մենք ինչ որ խոսում ենք Հայաստանը «չի լսում»: Մեր մամուլի մեջ երեք հազար հոդված գրենք եւ բեմերից խոսենք հազար ճառ Հայաստանում ընկալելի չէ: Արդյոք խո՞ւլ են: Մարդ զարմանում է, թե այդքան բողոքների դիմաց գոնե մի պատասխան տրվի, որ սփյուռքում բարձրացված այս հարցերի առիթով մեր պատասխանը այս է: Ուսւի շվարած վիճակ ունենք, եւ մեզ թվում է, որ մեր երկիրը գտնվում է ծայրահեղությունների մեջ: Գալով Հայաստան, դարձյալ տեսանք այդ ծայրահեղությունները: Ճիշտ է, մեզ լավ ընդունեցին, ուրախ բաներ շատ կան: Օրինակի համար, այսօր ես նստել էի փոխադրական միջոց, եւ մեկը ոտքի կանգնեց՝ ինձ տեղ տվեց: Ուրեմն, երեւանի մեջ այդ քաղաքավարությունը դեռ կա: Բայց տեսանք եւ վատը՝ ծայրահեղ աղքատները: Ես 1963-1970-ը սովորել եմ այստեղ, եւ ոչ մի մուրացկան չեմ տեսել: Բայց այժմ տասնյակներով հանդիպում եմ: Ստահոգիչ է նաեւ, որ փողոցի լեզուն եւ գրական լեզուն շատ են տարամիտվել իրարից: Ինձ թվում է, պետությունը պետք է միջոցներ ձեռնարկի, որպեսզի մենք ունենանք մայրաքաղաքային լեզու: Հայոց լեզուն, մեր սրբության սրբոցը, որ ոչ մի բռնակալի մեզանից չխլեց, այժմ, հայրենի հողին վրա, աղտոտվում է:

Ե. Ա.– Հայրենիքում առաջ էլ երկու անգամ եղել եմ: Այս գալուս շատ ավելի վատ էի տրամադրված, որովհետեւ արտասահմանում ժխտական պատկերները շատ ավելի զորավոր են, եւ այդ ժխտական տրամադրությունը հայրենիքի հանդեպ մասնավոր, դիտումնավոր կերպով կըլլա արտագաղթող այն հայերու կողմե, որոնք այդ կերպ կուզեն արդարացնել իրենց արտագաղթը: Ամերիկահայությունը գիրենք գրկաբաց չի ընդունում, շատ վերապահություններ ունի, եւ շատեր երբեմն կըսեն, թե «Հայաստանի հայը եկավ եւ մեր դիմագիծը աղարտեց»: Կարո՞ղ եք երեւակայել, որ այսօր Լոս Անջելեսի բանտերում 8 հազար հայ բանտարկյալ կա, ինչ-որ նախապես 10-ի չէր հասնիր: Ավելի քան 1500 հայ կիներ բանտարկված են Մ. Նահանգներու մեջ, որոնք քիգնեսում խաբեության, մարմնավաճառության, գողության եւ այլ հանցանքներով դատապարտված են: Ահա, ես շատ ավելի վատ կանխատրամադրված եկա: Պետք է ըսեմ սակայն, որ շատ ավելի լավ գիծեր տեսա: Ճիշտ է, որ մուրացկաններ շատ խանդավառ, լավատես: Պիտի ջանամ բոստոնահայերը եւս խանդավառել:

– Դուք նկատեցիք, որ նախագահ Քոչարյանը ժնեւում գործարար հայերի հետ հանդիպումը կարեւորեց, որ սփյուռքահայը հայրենիքում գործ սկսի եւ շահույթ հետապնդի: Անկեղծորեն ասացեք՝ ձեր ճանաչած բիզնեսմենները կգա՞ն Հայաստանում ներդրումներ անելու, թե՞ ոչ:

Թ. Թ.– Ինձ թվում է՝ չեն գա եւ ներդրում չեն անի, որովհետեւ Հայաստանը տակավին չներշնչեց այդ վստահությունը: Եղան փորձեր, եւ այդ փորձերի արդյունքները սփյուռքով մեկ տարածվեցին, գտնվել են նույնիսկ մարդիկ, որոնք 1-2 միլիոն դոլար ներդրում անելուց հետո ծեծի են ենթարկվել, կողոպտվել ու դուրս վռնդվել: Սփյուռքի մեջ այս խոսակցությունները մեր արյան շրջանառության պես անընդհատ կտարածվին: Երբ մենք եռանդ բեմերից ճառ ենք արտասանում, թե Հայաստանի թերությունների կարգին կա նաեւ առաջադիմություն՝ արվեստը չի մեռել, տակավին կա թատրոն, երգչախումբ, կան թերթեր եւ այլն, մեր բերանը փակում են հենց այս կարգի օրինակներ վկայաբերելով: Բերնեբերան հայրենիքը վարկաբեկվում է: Իսկ ժողովրդի լեզուն ջվալ չէ, որ կապես: Ուրեմն, ներդրումների հարցը դժվար լուծելի հարց է այնքան ժամանակ, մինչեւ որ պետությունն ինքը ձեռք չառնի վստահություն ներշնչելու խնդիրը:

Ե. Ա.– Նախագահի հայտարարությունը, իմ կարծիքով, շատ թեական է, երբ կըսե, թե միմիայն շահու ակնոցով պիտի մոտենալ հայրենիքին մեջ ներդրումներ ընելուն: Ամենից կարեւորը նախ վստահության հարցն է: Դժբախտաբար, արտասահմանի մեջ այդ հավատքը շատ է խախտված: Անցյալ տարվա սեպտեմբերի սփյուռք-հայրենիք համաժողովը շատ մեծ հույսեր ծնավ եւ շատ մեծ պատրաստակամություն հայրենիքի մեջ ներդրում ընելու, ոչ անպայման շահու նպատակով: Որովհետեւ գլխավորը շահը չէ, որ արտասահմանյան դրամագլուխը պիտի հասցնե հայրենիք: Ավելի կարեւորը հայրենասիրական զգացումներն են, որ անտեսել չէ կարելի: Անոր հետ մեկտեղ, սակայն, գիտնալով, թե գեթ իրենք չեն վտանգվի: Ունիմ մի բարեկամ, որ նույնիսկ Հայաստան գալ չի համարձակիր: ժամանակի ընթացքին այս կրավորական վերաբերմունքը հայրենիքի մեջ ներդրումի վերաբերյալ հավանաբար կփարատվի:

– **Դառնանք սփյուռքի հայապահպանության խնդիրներին: Ձեր գաղթօջախների ապագան ի՞նչ է լինելու:**

Թ. Թ.– Այն հայը, որ այս երկրի ապագային չի հավատում սրտի արիկա է եւ հայ չէ: Այն ժողովուրդը, որ Արեւմտահայաստանը կորցրեց, եղեռնազարկ եղավ, բայց շարունակեց ապրել, գաղութների մեջ կազմակերպված կյանք ստեղծել՝ այդ ժողովուրդն այսօրվա Հայաստանի տնտեսական դժվարությունների առաջ չի խոնարհվի: Հայաստանի համար միայն մի ճանապարհ կա՝ առաջադիմության ճանապարհը: Ինչ կվերաբերի սփյուռքի երկարակեցության, ապա մենք տխուր օրինակներ ունինք Հնդկաստանի, Լեհաստանի, Ավստրիո, Հունգարիո գաղութների պատկերը, որոնցից 1000 տարի հետո մնացել են հազիվ հաստւկենտ հայեր: Իսկ մեր գաղութները տակավին երկար ժամանակ կարող են դիմանալ, բայց ոչ այնպես, ինչպես իմ սերունդը մեջտեղ եկավ: Եթե իմ սերունդն ունեցավ Սիմոն Սիմոնյանի նման ուսուցիչներ, որոնք մեզ գինեցին հայրենասիրությամբ, ներկայիս Հալեպ քաղաքի 60 հազար հայությունն իր 12 դպրոցներով, 3 երկրորդական վարժարաններով, որոնց շրջանավարտները կարող են համալսարան մտնել անմիջապես, հայերեն լեզվի մեկ հայ տղամարդ ուսուցիչ ունեն: Մնացյալները ուսուցչուհիներ են, որոնց տարիքն արդեն 60-ը անց է եւ պետականորեն իրավունք չունեն ուսուցիչ մնալու: Իսկ հայն առանց հայերեն լեզվի որքան էլ գոռգոռա, թե ինքը հայ է՝ անպայման հայությունից մի բան պակաս է: Ես եղել եմ մեր գրեթե բոլոր գաղութներում՝ Ստամբուլում, Ֆրանսիայում, Լոս Անջելեսում, Տորոնտոյում, Բաղդադում, Միրիայում եւ Լիբանանում, մեկիկ-մեկիկ այցելել եմ գրեթե բոլոր հայկական վարժարանները եւ ամեն տեղ տեսել եմ, որ հայերենի ուսուցիչի պակաս կա: Լեզուն կորցնելը նշանակում է գաղութը կորցնել: Չեմ ուզում գույները խտացնել, բայց ներկայիս մեր վարժարանների շրջանավարտներից շատ քչերը կարող են առանց սխալի հայերեն նամակ գրել: Սրտանց, թե սրանից հետո սփյուռքում հայերեն գրող ժուռնալիստներ ծնվեն, բանաստեղծներ ծնվեն՝ չեմ ասի անկարելի է, բայց մոտիկ է անկարելիին: Գաղութի կյանքը կարելի է երկարաձգվի, բայց ինչպե՞ս: Այժմ Ամերիկայի մեջ անգլերեն լեզվով հայկական գրքեր կհրատարակվին: Վաղը մենք այդ գիրքերն էլ չենք ունենա: Սփյուռքը այն գետն է, որի աղբյուրը կտրված է, բայց տակավին կհոսի, պատրանքը ունենալով, թե աղբյուրը կա: Բայց դա, վերջ ի վերջո, պատրանք է: Սփյուռքը դատապարտված է ձուլման, գուցեեւ՝ երկարատեւ ձուլման: Որովհետեւ հայերեն խոսողների թանակը մեծապես կրճատվել է արդեն:

Ե. Ա.– Բոստոնահայ գաղութն էլ իր դժվարություններն ունի, հայաստան մամուլն է պակասել: Հիմա հիմնականում արտագաղթողներն են, որ հայերեն կխոսին: Բայց հայկականության ոգին միայն վարժարանները, կուսակցությունները եւ կազմակերպությունները չէ, որ կպահեն: Հիմնականը Հայ առաքելական եկեղեցին է: Բայց հիմա սերունդ մը կածի, որ կարեւորություն չի տար անգլերե՞ն, թե՞ հայերեն կաղոթե, եւ որ եկեղեցիին մեջ: Այնպես որ սփյուռքի հույսը Հայաստանն է: Այս երկիրը պիտի ծաղկի, եւ ես ընկերոջս հետ համաձայն եմ՝ Հայաստանի ծաղկումի հարցում ոչ մեկ տարակույս պետք չէ ունենանք:

Հարցազրույցը վարեց
ՌԱՖԻԿ [illegible]

ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑ

Ձեռքբերումներ եւ կորուստներ

Սկիզբը էջ 1

– **Բայց հիմա մեզանում այն կարծիքն կա, թե մենք ստեղծել ենք ոչ թե շուկայական, այլ ռազմակլանային համակարգի թելադրանքով կարգավորվող տնտեսություն:**

– Դա՛ եւ այդպես է, եւ այդպես չէ: Մեր երկիրը մեծ չէ ոչ իր տարածքով, ո՛չ նյութական պաշարներով, ո՛չ ազգաբնակչությամբ: Եվ այդպիսի որակավորումը գոյության իրավունք ունի, դրանում իրականության մաս կա: Եկամուտների այն բաժինը, որը գնում է նման կլանների գրպանը՝ պատկառելի է: Բայց խնդիրը միայն այդ չէ: Ինչո՞ւ է այն դասը, որին մենք «միջին» ենք անվանում եւ իրականում վերանում է, ինչը շատ մեծ ողբերգություն է, վաճառում իր բնակարանը, փակում իր բիզնեսը եւ տեղափոխվում Ռուսաստան կամ այլուր, որտեղ զբաղվում է համանման գործունեությամբ: Որովհետեւ Հայաստանում այդպիսի մարդը ավերային համակարգին պետք է շատ ավելի վճարի, քան այլ տեղում, եւ դրա հետեւանքով իրեն կամ շատ քիչ բան պիտի մնա, կամ՝ ոչինչ: Ռուսաստանում նման մարդը նույնպես մուծում է ավերային գումարներ: Բայց այնտեղի պետական ռեկետիրներն ավելի մեծ տարածքի վրա են գործում, ավելի շատ սուբյեկտներից դրամ կորզելու հնարավորություններ ունեն, եւ յուրաքանչյուրից քիչ-քիչ վերցնելով՝ պատկառելի գումարներ են շորթում: Իսկ մեզանում միջին խավին ուղղակի ընչազրկած են անում...

– **Հայաստանի կառավարությունը երկար ժամանակ կոռուպցիայի դեմ պայքարի միջոցներ է մշակում, նույնիսկ հատուկ օրենքի նախագիծ է մշակված, որը շուտով կներկայացվի ԱԺ քննարկմանը: Դա արդյունք կտա՞:**

– Որեւէ կառավարություն կոռուպցիայի գլխավոր կազմակերպիչն է: Համակարգն ինքը կոռումպացված է: Եվ դա այսօր չի ստեղծվել՝ ավանդույթ է, որ դեռ Սովետական Միությունից է գալիս: Նույնիսկ՝ ցարիզմի ժամանակներից: Կոռուպցիան վերացնելու համար օրենքը քիչ է: Դա շատ ավելի բարդ եւ ժամանակ պահանջող խնդիր է: Կոռուպցիայի դեմ հնարավոր չէ պայքարել զուտ պատժողական քաղաքականությամբ կամ օրենքը խստացնելով: Հայտնի պատմական փաստ է՝ միջնադարյան Անգլիայում ամենամեծ թվով գողություններ տեղի էին ունենում հենց այն պահին, երբ հրապարակավ կախում էին որեւէ գողի: Դա գրպանահատների համար ամենահարմար պահն էր: Սա մեխանիկական օրինակ չէ, սրանից դաս պիտի քաղել: Խստացումը ճանապարհ չէ, ճանապարհն այլ տեղ է՝ սեփականաշնորհման գործընթացի խորացման մեջ: Հնարավորին չափ շատ սեփականատերերի առաջացումը կոռուպցիայի դեմ պայքարի շատ լուրջ եւ վճռական միջոց է: Հայաստանը գտնվում է այդ գործընթացի սկզբում: Երբ մենք հասնենք այն վիճակին, որ սեփականատերն այլեւս այսքան ուղղակիորեն կախված չլինի չինովնիկից՝ կոռուպցիան զգալիորեն կնվազի: Ցավոք, մեզ մոտ սեփականաշնորհման գործընթացը շատ դանդաղ է: Եվ արագացնելու համար երկիրը կարիք ունի լուրջ ներդրումների, որոնց թիվն անբավարար է, որովհետեւ ներդնողները վախեցած են: Երկիրը ներդրումների համար դեռեւս անվստահելի է: Կոռուպցիայի դեմ արդյունավետ պայքարի երկրորդ միջոցը պետական մտածելակերպի ձեւավորումն է ոչ միայն պետական այրերի, այլեւ պարզ մարդկանց մեջ: Իսկ պետական մտածելակերպի կարող է տիրապետել այն անձը, որը շատ թե քիչ գիտի օգտվել երկրի օրենքներից: Եվ դրա համար պետք է ունենանք լայնորեն զարգացած իրավաբանական ծառայությունների ցանց: Քաղաքացին պետք է փաստաբանական գրասենյակ դիմի ոչ թե այն ժամանակ, երբ հարազատը բանտ է ընկել, այլ առօրյա գործունեության մեջ: Մինչեւ չհասկանանք, որ շատ ավելի ձեռնտու է վճարել փաստաբանին եւ խուսափել սխալից, քան՝ կաշառք տալ չինովնիկին, վիճակը չի փոխվի:

–Ամբողջ դժբախտությունն այն է, որ դատաիրավական համակարգի փաստացի անկախության բացակայության պայմաններում ինչքան էլ օրենքով աշխատես՝ ուզած պահին քեզ վրա «գործ կսարքեն»:

– Այդ էլ կա: Բայց դա վաղ թե ուշ հաղթահարելի է: Բարքերը պիտի ազնվանան: Ի՞նչ եղավ մեզանում անկախության արշալույսին: Սովետական կաշառակերին փոխարինեց ՀՀՇ-ական «ջեբգիրը»: Հիմա ՀՀՇ-ն չկա, բայց «ջեբգիրը» մնացել է: Եվ նա ապահով է իր գործողություններում, քանի որ կողոպտածի, հափշտակածի մի մասը տալիս է «վերեւ», ունի իր «մեջքը»: Այսօր իրողությունը դեռ սա՛ է:

– **Ինձ սարսափեցնում է ազգային արժեքների արժեզրկումը: Անկախության այս տարիներին մենք բարոյական արժեքներ կորցրինք, ականատեսը եղանք նույնիսկ ազգային արժեք ներկայացնող անհատների գահավեժ անկմանը: Հիմա այդ կործանարար գործընթացը ներառում է նույնիսկ մեր սրբության սրբոցը՝ հայ ընտանիքները...**

– Անկախության շրջանում մենք արժեքների համակարգ չստեղծեցինք: Ունեցանք անհատներ, որոնք շատ դեպքերում արհեստական ձեւով «արժեք» հռչակվեցին: Իսկ երբ արհեստական է, ժամանակը գալիս է, եւ անձը փառազրկվում է, արժանանում իր իրական գնահատականին: Ի՞նչ արեց նախկին վարչակարգը, օրինակ, մեր ազգային ավանդական կուսակցությունների հանդեպ, որոնք ամեն դեպքում ազգային-քաղաքական արժեք էին: Սկսեց վարկաբեկման, հալածանքների անվայել կամպանիա: Բայց այդ վարչակարգը գնաց, իսկ ավանդական կուսակցությունները մնացին: Մնաց իրական արժեքը, մերժվեց, նզովվեց արհեստականը, շինծուն, անարժանը:

– **Տոնի առթիվ չափից ավելի տխուր խոսակցություն չե՞նք վարում:**

– Ի՞նչ արած, մեր իրականությունն առայժմ տխուր է: Բայց ես լավատես եմ՝ մեր ժողովուրդը կենսունակ, դիմացկուն ժողովուրդ է: Թուրքին դիմացել է, պարսիկին դիմացել է, բոլշեւիզմին դիմացել է, անգամ ներբոլշեւիկյան ՀՀՇ-ին դիմացել է: Էլի՛ կդիմանա: Եվ իր ազգային արժեքները անպայման կվերականգնի: Ազգային արժեքների ձեւավորումը ուղղակիորեն կապված է քաղաքական համակարգի կայացման եւ երկրի սոցիալ-տնտեսական իրավիճակի հետ: Եթե չլինի տարրական սոցիալ-տնտեսական բարեկեցություն՝ ժողովուրդը կշարունակի հայհոյել հայոց պետությանը, հայոց պետության պատասխանատուներին: Քարոզել, թե անծին չես հարգում՝ գրված պաշտոնը հարգիր, ես պետության ինստիտուտները հարգիր, հաջողություն չի բերի: Պարզ մարդն այսօր ոչ թե պետական պաշտոնն է տեսնում, այլ՝ պաշտոնյային: Եվ նրա անձով էլ ձեւավորում է իր վերաբերմունքը պետության հանդեպ, որը թելադրված է իր սոցիալական իրավիճակից:

– **Պարզվում է, որ ծերուկ Մարքսը ճիշտ էր, երբ ասում էր, թե «հասարակական կեցությունը որոշում է հասարակական գիտակցությունը»:**

– Դա ճշմարտություն է ոչ թե նրա համար, որ Մարքսն է ասել, կամ մեզ սովորեցրել են, թե Մարքսն է ասել: Դա ճշմարտություն է, որին մեծ մտածողները հանգել են թե՛ Մարքսից առաջ, թե՛ հետո: Եվ ես չեմ կասկածում, որ առաջիկայում մեր հասարակական կեցությունը բարելավվելու է, մեր քաղաքական համակարգը ձեւավորվելու է: Հիմա կասեմ մի բան, որ միգուցե միանշանակ չընդունվի ոչ քչերի կողմից, բայց ես այդպես եմ մտածում՝ ես հավատում եմ ներկա՝ նախագահին, նրա ծգտումների ազնվությանը, նրա ծրագրերի իրատեսական լինելուն: Ռոբերտ Քոչարյանը մինչեւ այժմ լիարժեք գործելու հնարավորություն չի ունեցել, նույնիսկ այսօր էլ լիակատար հնարավորություններ չունի: Բայց նա մի մարդ է, որ հեռանում է մեր ազգային արժեքներին: Օրինակ՝ Հայ դատին, որ մեզ համար բացարձակ արժեք է, եւ որը նա հետեւողականորեն հետապնդում է ամենաբարձր մակարդակով, պետականորեն, ՄԱԿ-ի ամբիոնից: Ասված մի արագե՝ նոր ցնցումները չխանգարեն, արդեն եկող տարի մենք կզգանք նրա որդեգրած տնտեսական քաղաքականության առաջին նշույլները, հաջորդ տարի՝ էլ ավելի շոշափելիորեն: Եվ դա խոստանում է երկրի բարոյահոգեբանական մթնոլորտի աստիճանական առողջացում, ժողովրդավարության խորացում, կենսապայմանների լավացում: Հուսով եմ, եկող տարի, Հայաստանի անկախության 10-րդ տարեդարձի առթիվ, մենք շատ ավելի ուրախ զրույց ենք ունենալու, քան այսօր...

Հարցազրույցը վարեց
Ռ. [illegible]

միջազգային

ԳՈՐԾԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հայաստան-ՆԱՏՕ համագործակցությունը չի վնասում հայ-ռուսական հարաբերություններին

Ջորջ Ռոբերտսոնը կայցելի Թբիլիսի, Բաքու, Երեւան

Սեպտեմբերի 28-ին Երեւան է ժամանելու ՆԱՏՕ-ի գլխավոր քարտուղար Ջորջ Ռոբերտսոնը: Այցի ծրագրում նախատեսվում են հանդիպումներ Հայաստանի բարձրաստիճան պաշտոնյաների, նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի հետ: Քննարկման հիմնական թեմաները կլինեն Հայաստանի մասնակցությունը «Գործընկերություն հանուն խաղաղության» (ԳՀԽ) ծրագրին, քաղաքացիական պաշտպանության պլանավորմանն առնչվող հարցեր, տարածաշրջանային այլ խնդիրներ: Հիշեցնենք, 1997 եւ 1998 թթ. Երեւան է ժամանել ՆԱՏՕ-ի նախկին գլխավոր քարտուղար Խավիեր Սոլանան:

1989 թ. Եվրոպայում սկսվեցին արմատական քաղաքական բարեփոխումներ, եւ ստեղծված աշխարհաքաղաքական նոր պայմաններում ՆԱՏՕ-ն, որին այսօր անդամակցում են 19 պետություններ, 1991 թ. Հռոմի գագաթաժողովում ընդունեց ռազմավարական նոր հիմնադրույթ. ԳՀԽ ծրագրի շրջանակներում սերտ հարաբերություններ են հաստատվել նախկին ԽՍՀՄ, Կենտրոնական ու Արեւելյան Եվրոպայի պետությունների հետ, մի խոսքով՝ ընդարձակվում դեպի Արեւելք:

Գործընկերության շրջանակներում յուրաքանչյուր մասնակից պետություն կարող է իր սեփական կարողություններից ու շահերից բխող հարաբերություններ հաստատել ՆԱՏՕ-ի հետ, կամ, ինչպես դաշինքի Բրյուսելում գտնվող շտաբ-կայանում են ասում, վերցնել այնքան ապուր, որքան ախորժակ ունեն: Հայաստանի ախորժակն այնքան էլ մեծ չէ. ԳՀԽ-ի շրջանակներում Երեւանը ՆԱՏՕ-ի հետ համագործակցում է շուրջ 70 կոնկրետ ծրագրերի շրջանակներում, ինչպես՝ ռազմական կրթություն, խաղաղապահ գործողություններ, լեզվի ուսուցում, արտակարգ իրավիճակների պլանավորում եւ այլն: Մեր երկու հարեւանները՝ Ադրբեջանն ու Վրաստանը, ՆԱՏՕ-ի ԳՀԽ ծրագրի շրջանակներում Դաշինքի հետ առավել սերտ հարաբերություններ են հաստատել:

Հայաստանը ԳՀԽ-ին միացել է 1994 թ. հոկտեմբերին ստորագրելով, այսպես կոչված, «Շրջանակային փաստաթուղթը», իսկ 1996 թ. ապրիլին ՆԱՏՕ-ի ղեկավարությանը տրամադրեց իր «Ներկայացման փաստաթուղթը», որը սահմանում էր Երեւանի եւ Բրյուսելի միջեւ համագործակցության ոլորտները, ուղղությունները ու ծավալները:

Արդյոք Հայաստան-ՆԱՏՕ համագործակցությունը չի՞ անդրադառնում Հայաստան-Ռուսաստան հարաբերություններին բացասական իմաստով: Նախ, Երեւան-Մոսկվա հարաբերություններն անկյունաքարային են, Հայաստանը եւ Ռուսաստանը ռազմավարական դաշնակիցներ են, ինչը եւ ամրագրված է երկու երկրների միջեւ դեռ 1997-ի օգոստոսին ստորագրված Մեծ պայմանագրում: Ռուսաստանը մեր երկրի համար «գարանտ» է, սեփական եւ տարածաշրջանային կայունության ու անվտանգության ապահովման կարեւորագույն երաշխիքներից: Հայաստանի տարածքում ռուսական ուժեր տեղակայվել են Հայաստանի իշխանությունների, չափազանցություն չլինի ասել՝ մեր երկրի ժողովրդի որոշմամբ, եւ բխում է մեր ազգային անվտանգության շահերից: Ուստի՝ հայ-ռուսական համագործակցությունը որեւէ կերպ չպետք է անդրադառնա ՆԱՏՕ-ի հետ մեր հարաբերությունների ընդլայնման եւ խորացման վրա: Հայաստան-Ռուսաստան, Հայաստան-ՆԱՏՕ կամ Հայաստան-Արեւմուտք հարաբերությունների միաժամանակյա ընդլայնումն ու խորացումը լիովին տեղավորվում են պաշտոնական Երեւանի արտաքին քաղաքականության որդեգրած փոխլրացման քաղաքականության շրջանակներում: Ռուսաստանն ինքն է համագործակցում ՆԱՏՕ-ի հետ, ընդ որում ավելի բարձր մակարդակով (1997 թ. մայիսի 27-ին Փարիզում ստորագրվեց «ՆԱՏՕ-ի եւ Ռուսաստանի Դաշնության միջեւ փոխադարձ հարաբերությունների, համագործակցության եւ անվտանգության մասին հիմնարար ակտը»), քան Հայաստանը: Չմոռանանք, ՌԴ նախագահ Պուտինը մի քանի ամիս առաջ հայտարարեց, որ Ռուսաստանը կարող է դառնալ ՆԱՏՕ-ի անդամ:

Ընդհանրապես, մեր հայի պատկերացումներում ՆԱՏՕ-ն «համաշխարհային ժանդարմ է, հրեշ», որ անողոք պատժում է անհնազանդներին: Միգուցե այդպես է: Հիշո՞ւմ եք, ինչ զայրույթով էինք լցվել, երբ ՆԱՏՕ-ն անխնա ռմբահարում էր Սերբիան: Սակայն պետք է հաշվի առնել, որ ՆԱՏՕ-ն միատարր չէ, դաշինքի ներսում որոշումներն ընդունվում են լուրջ բանավեճերից հետո, իսկ որոշ անդամների հետ Հայաստանն ունի երկկողմ հրաշալի հարաբերություններ: Օրինակ, Հունաստանը, որը ռազմական ոլորտում Ռուսաստանից հետո Հայաստանի երկրորդ գործընկերն է:

ՆԱՏՕ-ն եւ Ռուսաստանը հայտարարել են, որ որեւէ նպատակ, ծրագիր կամ պատճառ չունեն միջուկային զենք տեղակայելու նորանկախ պետությունների տարածքներում: Ինչ վերաբերում է մեր հարեւան երկու պետությունների մի քանի անգամ արված հայտարարություններին, թե Հարավային Կովկասում առկա հակամարտություններին անհրաժեշտ է դաշինքի միջամտությունը, ՆԱՏՕ-ի զորքերի տեղակայում իրենց տարածքներում, ապա, ինչպես իրենք ՆԱՏՕ-ի պաշտոնյաներն են վստահեցնում, Ադրբեջանը եւ Վրաստանը ցանկալին փորձում են ներկայացնել որպես իրականություն: Անլուրջ է նաեւ Թբիլիսիի այն հայտարարությունը, թե մոտ ապագայում Վրաստանը կարող է դառնալ ՆԱՏՕ-ի անդամ:

ՆԱՏՕ-ի հետ համագործակցությունն ամենեւին չի նախատեսում եւ գործընկեր պետություններին չի պարտադրում անդամակցել դաշինքին: Անդամակցության հարցն առանձին երկրների ներքին խնդիրն է: Հայաստանի արտաքին քաղաքականության օրակարգում չի դրված ՆԱՏՕ-ին անդամակցելու խնդիրը, այլ՝ ուղիղ քաղաքական ու գործնական հարաբերությունների զարգացումը Դաշինքի հետ:

Ի՞նչ կարգավիճակով է ներկայացված Հայաստանը դաշինքի շտաբ-կայանում՝ Բրյուսելում: ՆԱՏՕ-ում Հայաստանի ներկայացուցչությունը հիմնվել է 1998 թ. հուլիսին: Բելգիայի Թագավորությունում Հայաստանի դեսպանը ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի հրամանագրով համատեղում է նաեւ ՆԱՏՕ-ում մեր երկրի մշտական ներկայացուցչի պարտականությունները: Հայաստանը ներկայացված է նաեւ ՆԱՏՕ-ի գործընկերության համադրման օղակում, որի կենտրոնատեղին Բելգիայի Մոնս քաղաքն է, որտեղ եւ ՀՀ պաշտպանության նախարարությունը նշանակել է կապի սպա:

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

Ճգնաժամային տարաձայնություններ Եվրամիությունում

Եվրոպան ընդունա՞կ է արդյոք զարգանալու ըստ ամերիկյան մոդելի, այսինքն՝ տեւական, ուժգին եւ ոչ սղաճային կերպով: Դժվար թե: Վերջին 9 տարիներին ԱՄՆ-ում արձանագրված տնտեսական աճը տպավորիչ է, իսկ ընթացիկ տարում ակնկալվում է 5 տոկոս աճ: Եվրամիության պետությունների 2000 թ. համապատասխան ցուցանիշը կանխատեսվում էր ընդամենը 3 տոկոս, բայց նավթի թանկացումը, եվրոյի թուլացումը, սոցիալական հուզումները, սղաճը, Եվրամիության երկրների կառավարությունների եւ Եվրոպայի կենտրոնական բանկի կամ Եվրաբանկի ղեկավարության տարաձայնությունները լուրջ խոչընդոտներ են հարուցում «Եվրոպական տան» կառուցման գործում:

Սեպտեմբերի 8-10-ը Վերսալում կայացավ Եվրամիության 15 պետությունների ֆինանսների նախարարների հերթական հանդիպումը: Նախարարները արձանագրեցին, որ եթե մեկ բարել նավթի գինը պահպանվի 35 դոլարի սահմաններում, ապա ԵՄ տնտեսական աճը 2000 թ. նախատեսվածից պակաս կլինի 0,25 տոկոսով, իսկ 2001 թ.՝ 0,5 տոկոսով: ԱՄՀ-ի հաշվարկների համաձայն, եկող տարի Եվրամիության տնտեսական աճը կկազմի 3,4 տոկոս, եթե մեկ բարել նավթի գինը ընդունենք 23 դոլար: Բայց նավթի թանկացումը հարցականի տակ է դնում նաեւ այդ կանխատեսումը:

Եվրաբանկի նախագահ Վիմ Դույզենբերգը եւս խոստովանում է, որ նավթի ներկա բարձր գների պահպանման դեպքում Եվրամիության երկրների աճի տեմպերը կարող են դանդաղել մինչեւ 1 տոկոսով: Եվրահանձնաժողովի փորձագետների կարծիքով, նավթի թանկացումից ամենաշատը կտուժեն դրա ներմուծումից առավել մեծ չափով կախված Բելգիան, Իտալիան եւ Պորտուգալիան:

Նավթի թանկացումը եւ եվրոյի թուլացումը արդեն հանգեցրել են սղաճի: 1999 թ. հունվարի 1-ին Եվրամիության 11 երկրներում շրջանառության մեջ դրված եվրոյի փոխարժեքն սկզբնապես 1,17 դոլար էր, իսկ այժմ 0,8 դոլար է: Ճիշտ է, եվրոյի թուլացումը խթանում է արտահանությունը (2000 թ. առաջին կիսամյակում դեպի ԱՄՆ արտահանությունն աճեց 14 տոկոսով), բայց թանկացած նավթի գնումների հետեւանքով ԵՄ կորուստներն ավելի մեծ են: Ներկայումս Եվրամիությունում սղաճի մակարդակը հասել է 2,4 տոկոսի՝ անցյալ տարվա 1,1-ի դիմաց: Եթե նավթի թանկացումը չլիներ, սղաճը կկազմեր ընդամենը 1,4 տոկոս: Ճիշտ է ԱՄՆ-ում սղաճը կազմում է 3,5 տոկոս, բայց Եվրաբանկը, որի նպատակը գների կայունության ապահովումն է, վերջին 10 ամսում տոկոսադրույքներն ավելացրել է 2 տոկոսով: Դրա հետեւանքով դանդաղել են տնտեսական աճի տեմպերը Եվրամիությունում, մասնավորապես Ֆրանսիայում: «Լիբերասիոն» թերթը նշում էր, որ Եվրաբանկը տոկոսադրույքները կիջեցնի, եթե սղաճն իջնի 2 տոկոսի: Բայց ԵՄ երկրների կառավարությունները չեն օժանդակում Եվրաբանկի ջանքերին եւ մեկը մյուսի ետեւից տեղի են տալիս բյուջետային օգնության պահանջներին, մեղմացնելով նավթային հարկումները: Դա վնասում է ԵՄ ընդհանուր տնտեսական քաղաքականությանը:

Դույզենբերգն արդեն զգուշացրել է, որ Եվրաբանկը չի վարանի կրկին բարձրացնել տոկոսադրույքները, եթե կառավարությունները շարունակեն զիջումները, որոնք «վտանգում են ոչ սղաճային զարգացումը»: Այլ կերպ ասած, եվրոյի գոտու կառավարությունների խուճապային եւ անկազմակերպ գործողությունները կարող են դանդաղեցնել ԵՄ տնտեսական աճը:

Դ. Ռ.

ՀԱՄԱՌՈՏ

Նախագահական թեժ ընտրապայքար Հարավսլավիայում

ԲԵԼԳՐԱԴ, 20 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հարավսլավիայում ընտրարշավի հետ կապված Հարավսլավիայի նախագահ Սլոբոդան Միլոշեւիչը մտադիր է հանդես գալ սեպտեմբերի 20-ին Չեռնոգորիայում նախընտրական հանրահավաքում: Կոսովոյում պատերազմից հետո առաջին անգամ Միլոշեւիչը մեկնելու է Սերբիայից դուրս: Մինչդեռ այդ այցը արտոնված չէ Չեռնոգորիայի՝ Հարավսլավիայի դաշնությունում Սերբիայի կրտսեր գործընկերոջ, իշխանությունների կողմից: Չեռնոգորիայի արեւմտամետ կառավարությունը կոչ է անում բոյկոտել նախագահական ընտրությունները եւ պաշտպանում է Միլոշեւիչին ռազմական հանցագործությունների մեղադրանքով դատի տալու կոչերը:

Միեւնույն ժամանակ ընդդիմադիր կուսակցությունների դաշինքից Հարավսլավիայի նախագահության թեկնածու Վոյիսլավ Կոշտունիցան սեպտեմբերի 19-ին հայտարարել է, որ ընդդիմության հաղթանակը կօգնի Հարավսլավիային վերադարձնել համաշխարհային հանրակցության լիիրավ անդամի կարգավիճակը: Ըստ Կոշտունիցայի, Սլոբոդան Միլոշեւիչի վարչակարգի վերացումն անհրաժեշտ է, քանի որ այն հիմնված է «ստի, կոռուպցիայի եւ պատերազմի վրա»: Սերբիայի դեմոկրատական կուսակցության առաջնորդ Զորան Ջինջիչը նշել է, որ Միլոշեւիչի վարչակարգը, ավելի շուտ կհայտարարի իր հաղթանակի մասին, անկախ սեպտեմբերի 24-ին կայանալիք նախագահական եւ խորհրդարանական ընտրությունների իրական արդյունքից:

Հատկանշական է, որ այդ կապակցությամբ 14 եվրոպական երկրներ երեկ պաշտպանել են Հարավսլավիայի քաղաքացիներին ուղղված Եվրոպական Միության կոչը՝ քվեարկել Միլոշեւիչի դեմ:

ԱՄՆ-ը եւ Չինաստանը կարգավորում են առեւտրական կապերը

ՊԵԿԻՆ, 20 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Պաշտոնական Պեկինը նախագահ Քլինթոնի հետքերով ողջունել է ԱՄՆ Կոնգրեսի որոշումը հավանություն տալ երկու երկրների միջեւ առեւտրական հարաբերությունների նորմալացմանը: Ինչպես ընդգծել է չինական կառավարության ներկայացուցիչը, իր երկիրը վաղուց էր սպասում ԱՄՆ-ի հետ առեւտրի հարցի վերջնական լուծմանը: ՉԺՀ ղեկավարությունը դրա մեջ տեսնում է ոչ միայն տնտեսական, այլեւ քաղաքական բնույթի հաղթանակ: Նախագահ Քլինթոնն իր հերթին հայտարարել է, որ բարեկամաբար մեկնված ձեռքը շատ ավելի մեծ ազդեցություն կգործի, քան բռունցքը: Ամերիկյան շատ բիզնեսմեններ են նաեւ ողջունել այդ քայլը, որ Պեկինի համար ճանապարհ է բացում դեպի Առեւտրի համաշխարհային կազմակերպություն:

Կուբան պահանջում է վերացնել պատժամիջոցները

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 20 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ԱՄՆ միջազգային առեւտրի կոմիտեի նիստին մասնակցելու հրավիրված կուբացի դիվանագետ Ֆեռնանդո Ռամիրեսը կոչ է արել վերացնել պատժամիջոցները Կուբայի դեմ: Ռամիրեսն ընդգծել է, որ առեւտրի գլոբալացման շրջանում էմբարգոն, որ մտցվել է 1959 թվականին Ֆիդել Կաստրոյի իշխանության գալուց հետո, կորցրել է իր նշանակությունը: Կոմիտեն, անկախ կազմակերպություն լինելով, մտադիր է ուսումնասիրել սննդամթերք եւ դեղամիջոցներ Կուբա մատակարարելու առաջարկները: Նման բնույթի առեւտրի օգտին են արտահայտվում որոշ ամերիկյան ֆերմերական կազմակերպություններ եւ դեղամիջոցներ արտադրողների միավորումները:

ԱԶԳ

Մշակույթ

Ճշմարտությունը կարող է բուժել, բայց ոչ սպանել

Գուրգեն Յանիկյանի «Նպատակ եւ ճշմարտություն» գիրքը

Հայ ժամանակակից ազատագրական պայքարի պատմությունը լրացվեց եւս մեկ կարեւոր աշխատությամբ. լույս տեսավ Գուրգեն Յանիկյանի «Նպատակ եւ ճշմարտություն» հուշագրությունը: Հայկական ժողովրդային շարժման Հայաստանի ներկայացուցչությունը Վազգեն Պետրոսյանի գլխավորությամբ գիտական լուրջ աշխատանք է կատարել: Առաջին անգամ Բեյրութում, «Սփյուռք» ամսագրում 1990 եւ 1991 թվականներին հրատարակված այս հուշագրությունն առանձին գրքով լույս է տեսնում առաջին անգամ: Գիրքն ավելի ամփոփ ու ամբողջական դարձնելու համար Վազգեն Պետրոսյանի ղեկավարած խումբը որոշ միջամտություններ է կատարել, որոնք շահեկանորեն բացահայտում են հայ ազատագրական պայքարի նվիրյալներից մեկի՝

Գուրգեն Յանիկյանի գործունեությունն ընդհանրապես: Սա անչափ կարեւոր է, որովհետեւ, ինչպես 1973 թ. հունվարի 27-ից հետո (այդ օրն ամերիկյան Սանտա Բարբարա քաղաքի «Բալթիմոր» հյուրանոցում 78-ամյա Գուրգեն Յանիկյանը զգետնեց երկու թուրք հյուպատոսների), Գուրգեն Յանիկյանի դատավարության ժամանակ եւ նրանից հետո էլ ամենատարբեր մեկնաբանություններ եղան Յանիկյանի գործողության: Օտարազգի հատկապես թուրքական մեկնաբանությունները հասկանալի են: Սակայն հատկապես դատավարության ժամանակ անչափ անտանելի ու ազգադավ մի բան կատարվեց: Բերենք մի հատված Լոս Անջելեսում 1991 թվականին լույս տեսած Լեւոն Սողոմոնյանի «Երեւանյան մանրապատումներ» (Բ հատոր) գրքից.

«Պատմում է Եանիկեանը.

Քննութիւնները աւարտուած էին: Սպասում էի դատին: Նշանակուած էր դատի լսելու օրը: Դատական դահլիճը լիքն էր մարդկանցով, որոնց մէջ ժուռնալիստներ եւ դատավարութեան հետաքրքրուողներ: Իմ նկատմամբ պոլիսների (ոստիկան) վերաբերմունքն աստիճանաբար փոխուեց: Պոլիսները, օր-օրի լսելով դատական ընթացքը, նրանց վերաբերմունքը իմ նկատմամբ փոխուեց դրականի: Պոլիսները զգալով, որ ես սպանութիւնը կատարել եմ իմ ազգի համար, այլեւս իմ ձեռքերը չէին կապում, նոյնիսկ բանտ տանել-բերելուց, որ եզակի երեւոյթ է համարւում դատական պրոցեսների ընթացքում, մարդասպանին առանց ձեռքերը կապելու դատարան ներկայացնեն: Նրանք զգացին, որ ես շրջապատի համար վտանգաւոր մարդ չեմ, որ ես հետամտում եմ այդ ճանապարհով Հայկական հարցին ընթացք տալուն: Պոլիսները ինձ զգում են, բայց դատախազը՝ ոչ: Պոլիսներն իրենց կողմից իմ ձեռքերին ազատութիւն տուեցին, իսկ դատախազը ձեռքը բռնած էր «Ասպարէզ» թերթի այդ շրջանի համարներից մէկը, որտեղ «Ասպարէզը» գրել էր, որ Գուրգէն Եանիկեանը սպանութիւնները հայ ազգի համար չի կատարել, այլ իր անհատական պահանջների համար:

Մէկ ժամ ու կէս տեւական մեղադրողը, «Ասպարէզ»ի համարը գլխից վեր բռնելով, դատարանով մէկ բարձրաձայն բացատրում էր դատաւորներին, թէ «Ասպարէզ»ը համարւում է դաշնակցական կուսակցութեան պաշտօնական թերթը, եթէ Դաշնակցութեան թերթն ասում է, որ Գ. Եանիկեանը հայ ազգի համար չի արել այս սպանութիւնները, ուրեմն աւելորդ է հաւատալ Եանիկեանի խօսքերին…»:

Լեւոն Սողոմոնյանը գրում է. «Երբեք կեանքումս չեմ մոռանայ Եանիկեանի արտասուքը: Երբ միտս է գալիս, ինքս եմ տանջւում: Այո, լացել կայ, լացել կ: Մարդ կայ լաց է լինում, երբ ծեծել են, կամ հարազատն է մահացել, բայց Եանիկեանի լացն ուրիշ էր. նա լացում էր իր նկատմամբ ատելութիւն ցոյց տուող իր ազգակցի ցուցաբերած արարքից…»:

Այսմանից հետո մի՞թե կարելի է մեղադրել Գուրգեն Յանիկյանին, որն ԱՄՆ-ի Սան Լուիս Օբիսպոյի բանտից 1974 թ. հունվարի 24-ին գրում է.

«Այսօր դաշնակցության բյուրոն դոնքիշոտ է դարձել, երբ շարունակում է բոռալ «Ազատ, անկախ Հայաստան», բայց մոռացել է բռնամի տաճիկը:

Ո՞ւմ ենք խաբում… Մենք մե՞զ, թե՞ ուրիշներին: Կուսակցությունները տասնյակ տարիներ գործածում են «Հայկական դատ» բառերը, որի հասկացությունը ոչ միայն թուրքերից մեր հողային պահանջն ու մեր զոհերի հատուցումը չէ, այլ նաեւ մեր այսօրվա հայրենիքի կառավարական ձեւի ապահովությունը:

—Նախ, մենք հայերս, Թուրքիայից ունենք պահանջ եւ ոչ թե դատ:

Դատը թուրքերն ունեն, ոչ թե մենք, որովհետեւ մեր պահանջները միջազգային դաշնագրով՝ Սեւրով, հաստատվել ու բոլոր ներկայացուցիչների կողմից էլ ստորագրվել է: Մենք մեր իրավունքների պահանջի մասին կա-կած չունենք, որ դատ բանանք եւ դատ կոչենք: Մենք վավերական պահանջ ունենք»:

Գուրգեն Յանիկյանը ոչ մի անգամ որեւէ կուսակցության անդամ չի եղել, որեւէ կուսակցության պատկանելությանը չի դիմել: Նա հրապարակ է եկել եւ գործել որպես մի հայ անհատ, որն արդեն հոգնել էր սպասելուց, որը խաբվել էր խոստումներից, ինչպես իրենց ազգի ղեկավարները համարող իր ցեղի անհատները, որոնք, սակայն, ինչ-ինչ պատճառներով շարունակում են լռել եւ ուրիշներին էլ համոզում են լռել, թեեւ իրենք էլ են գիտակցում իրենց խաբվածությունը:

Գրի առաջաբանում պատմական գիտությունների դոկտոր Վլադիմիր Պետրոսյանը գրում է. «Ինչպե՞ս գնահատել Յանիկյանի գործողությունը: Արդյոք մեղավո՞ր է Գ. Յանիկյանը: Թե՞ մեղավոր են արեւմտահայությանը տեղահանող ու ոչնչացնող թուրքական իշխանությունները եւ իրենց «անտարբերությամբ» նաեւ արեւմտյան տերությունները: Այս հարցադրումներին ի պատասխան՝ արժե հիշել Գ. Յանիկյանին դատապարտող դատախազի վկայությունը. «Յանիկյանը ցանկանում էր իր դատավարությունը դարձնել հայկական Նյուրնբերգի նախափուլը, քանի որ Թուրքիայի իշխանությունները չեն ընդունում Հայոց ցեղասպանությունը» («Ֆրեզնո Բի» օրաթերթը 1998 թ. հունվարի 25-ի կիրակնօրյա համարում տպագրել է Յանիկյանի դատավարության ժամանակ մեղադրող հանդես եկած դատախազ Դեյվիդ Մինների հոդվածը, որը թարգմանաբար տպագրված է գրքում)»:

«Գուրգեն Յանիկյանը, շարունակում է Վլադիմիր Պետրոսյանը, պատանեկան հույզերով տարված անձ չէր: 78 տարեկան էր գործողությունը կատարելիս: Նշանակում է, որ նա ամեն ինչ կշռադատել էր եւ, բնականաբար, չէր կարող գործել պահի ազդեցությամբ»: Լիովին կարելի է համաձայնել Վլադիմիր Պետրոսյանի հետ: Գուրգեն Յանիկյանի համար 1973 թ. հունվարի 27-ը բնավ պատահական չէր: Խորհրդային Միության եւ Իրանի ամենաբարձր պարգեւների արժանացած ինժեներ Գուրգեն Յանիկյանը այնուհետեւ ծանոթացել է Ստալինի, Տրոցկու, Միկոյանի, Կալինինի եւ համանման այլ գործիչների հետ, հյուրընկալվել է Հունաստանի Ջորջ (Գեորգիոս II) եւ Եգիպտոսի Ֆարուք թագավորների, վարչապետների, նախարարների եւ բարձրաստիճան այլ պետական այրերի կողմից, որոնց բոլորի ստորագրությունները կան թուրքական այն հազվագյուտ թղթադրամի վրա, որը սուլթան Համիդի ննջասենյակում կախված շատ թանկարժեք յուղաներկ նկարի հետ հետագայում օգտագործեց թուրք երկու հյուպատոսների ահաբեկման ժամանակ:

Յանիկյանի արարքի մեծությունը զգալու եւ նրան ավելի ճիշտ գնահատելու համար նշենք նաեւ, որ գրել է քաղաքական, աստվածաբանական եւ ընկերաբանական (սոցիոլոգիական) հոդվածներ, դրանք հրապարակել եվրոպական թերթերում՝ Նեգրուզ ստորագրությամբ: Նրա «Հուդայի հաղթանակը», «Հարեմի խաղը», «Մի ամերիկացու ձայնը», «Համբարձված Հիսուսը», «Անհատը», «Կյանքի սիմֆոնիան», «Մեր Մեսիան» եւ «Դրախտը» գրքերը թարգմանվել են ֆրանսերեն, գերմաներեն, անգլերեն: Ամերիկայում հաստատվելուց հետո «Դրախտ» գիրքն իր միջոցներով վերածել է 20 ժամ տեւողությամբ կինոնկարի, որտեղ պատկերված են թուրքական բարբարոսությունները: Իր գրական վաստակի համար Յանիկյանն արժանացել է ամերիկյան «Who's Who», «Blue Book», «Mark Twain» գրական կազմակերպությունների պատվավոր անդամի եւ «International Institute of Art and Literature» շվեյցարական գեղարվեստական հիմնարկի ցմահ պատվո անդամության՝ լինելով 1800 անդամներից երկու հայերից մեկը՝ Վիլյամ Սարոյանի կողքին…

Ի՞նչը դրդեց Գուրգեն Յանիկյանին՝ աշխարհաճանաչ այս մարդուն, մտնել «Բալթիմոր» հյուրանոցը: Իր այս գրքում ինքը՝ Յանիկյանը վկայակոչում է եղբոր տեսիլքը, եղբայր, որին սպանեցին թուրք ջարդարարները: Իսկ գուցե նաեւ այլ ազդակնե՞ր եղան:

…1965 թվականին Հայկական ցեղասպանության 50-րդ տարեդարձի առիթով տեղի ունենալիք ապրիլի 24-ի ցույցերի ժամանակ շատ հայերի, այդ թվում նաեւ Յանիկյանին սպառնալիք էր ուղարկված «Նյու Յորքի թուրք ուսանողական միության»՝ ՕՐԳՅԱՆ ԳԱՐԱԳԵԼԱՋԻՄ կազմակերպության կողմից: Դատավարության ժամանակ այս փաստաթուղթը Յանիկյանի պահանջով ներկայացվեց երդվյալ ատենակալներին՝ թուրք ժամանակակից մտայնությունը ցույց տալու համար: Առավել ճիշտ գնահատելու համար ոչ միայն Գուրգեն Յանիկյանի գործողությունը, մեջբերենք այդ «փաստաթղթի» թարգմանությունը, որն առաջին անգամ հրապարակվել է «Սփյուռք» շաբաթաթերթում (21.01.1975, թիվ 2).

«Ով վարնոց, աղտոտ, ապօրէն ծնունդ մարդկային թափթփուկներ, սգէտ կովերու հոտ, ձեր յեսին նոտաներուն համար, օրօրոցի մանուկներն իսկ օձի թոյնով պատուաստեցինք եւ ամէն կողմ թոյն սրսկեցինք:

Ով դուք ապերախտ խոզերի հաւաքածոյ, ստորնացած շահասէրներ, եօթը տեղէ վտարուած խամաճիկներ: 50 տարիներէ ի վեր քաղաքակրթութեան օրօրոցին մէջն էք, սակայն մարդ չկրցաք ըլլալ, ով իմաստակ տէրեր:

«Թուրքերը մեզ ջարդեցին» կ՚ըսէք, ձեր հասակէն աւելի մեծ սխալներ կը գործէք. որո՞ւն հետ կը չափուիք, որմէ ինչ կուզէք, չէք գիտեր:

Ձեր անտեղի գրգռումներով եւ վտանգաւոր ձեռնարկներով աշխարհիս առջեւ խայտառակուեցաք, յիմար տէրեր…»:

Եվ երբ ծանոթանում ես այսպիսի փաստերի հետ, երբ ծանոթանում ես Յանիկյանի կենսագրությանը, ավելորդ է դառնում «Ճի՞շտ էր, արդյոք, Յանիկյանը» հարցը: «Հայաստանի ժողովրդային շարժում» կազմակերպության Հայաստանի ներկայացուցչությունը, գիրքը հրատարակության պատրաստած անձինք իսկապես կարեւոր գործ են կատարել:

ՍԵՐԳԵՅ ԳԱԼՈՅԱՆ

ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԵՍ

Կյանք գույների վառ արտահայտությամբ

Հարություն Կալենցի 90 եւ Արմինե Կալենցի 80-ամյակների առթիվ

«Գարուն է այսօր այս սրահում, հեռու տխրությունից, անձրեւներից ու վշտերից», այսպես ողջունեցին Հարություն Կալենցի երեկ նկարիչների միությունում կազմակերպված ցուցահանդեսի բացման արարողության մասնակից արվեստասեր հասարակությանը, մտավորականներին, արվեստագետներին: Ցուցահանդեսը նվիրված էր Հարություն Կալենցի 90 եւ Արմինե Կալենցի 80-ամյա հոբելյաններին: Նկարիչներ, որոնք ներգաղթեցին Հայաստան երկրի ամենածանր՝ 1946 թ.: Ետպատերազմյան քայքայված տնտեսության, ժողովրդի համար մեծ պակասության, աղքատության տարիներում ներգաղթն ամենամեծ հայրենասիրությունն էր: Բեյրութում ուսանած (Հարություն Կալենցը եղել է Լիբանանի արվեստագետների միության հիմնադիրներից) Արմինե եւ Հարություն Կալենցները Հայաստան եկան իբրեւ կայացած նկարիչներ: Եվ նրանց ամենամեծ սխրանքը հենց այդ քայլն էր՝ դժվար ժամանակներում ապրել հայրենիքում: Հարություն Կալենցը իր լավագույն գործերը ստեղծել է Հայաստանում: Առանձնապես ժամանակակից գեղանկարչության փորձը յուրացնելու ուղղությամբ մեծ վաստակ ունի Հարություն Կալենցը՝ սկսած նուրբ գծանկարներից մինչեւ գունեռանգների վառ արտահայտություններով աչքի ընկնող նատյուրմորտներ, դիմանկարներ, բնանկարներ («Ֆիգուրներով կոմպոզիցիա», «Դիմանկարների էսքիզներ», «Վարդեր ջրի մեջ», «Սորում», «Նատյուրմորտ ծաղիկներով»):

«Արմինե Կալենցի այսօրվա ցուցահանդեսն ինձ համար անակնկալ է: Արվեստում տարիների հետ, նկարիչները սովորաբար ետ են գնում: Ընդունված է առանձնացնել Սարյանի, Կոջոյանի, Քոչարի վաղ շրջանի ստեղծագործությունները: Արմինե Կալենցի ուշ շրջանն ավելի հետաքրքիր է, երեւի Հարություն Կալենցի կարոտից է:

Սարյանը ապացուցեց, որ կա հայ մանրանկարչություն, Հարություն Կալենցը եկավ ճշտելու այն ճանապարհը, որ ստեղծել էր վարպետը եւ կամրջելու Սարյանին եկող սերնդի նկարիչների հետ», Հենրիկ Իգիթյանը:

Ժողովրդական նկարիչ Էդվարդ Իսաբեկյանը, արվեստաբան Շահեն Խաչատրյանը, գրականագետ Լեւոն Մկրտչյանը ջերմորեն շնորհավորեցին կյանքի ռոմանտիկական ընկալումով, փխրուն ու լիրիկական ստեղծագործական աշխարհ ունեցող նկարչուհուն՝ ցուցահանդեսի, ծննդյան 80-ամյակի առթիվ: «Կյանքիս սկզբից Հարություն Կալենցի աշակերտն էի: Դժվար է արվեստագետ ամուսին ունենալը: Սիրել եմ նրան եւ իր արվեստը: Պատիվ է նրա կողքին լինելը եւ ուրախ եմ, որ այսօր ցուցադրվում ենք միասին, թեեւ չեմ հավակնում նրա կողքին հավասար լինելուն: Բարդ է նրանից հետո ստեղծագործել: Սեփական ճանապարհս գտա՝ կենտրոնանալով ներաշխարհիս մեջ», ասաց Արմինե Կալենցը: Իր երազներն ու կարոտները փնտրելով լույսի եւ արեւի գույների մեջ՝ Արմինե Կալենցը ստեղծել է հարուստ ու նուրբ զգացողություններով լեցուն գործեր («Տեսիլք», «Ոգի», «Միշտ միասին, միշտ առանձին», «Աստղի ծնունդը», «Կանգ առ, ժամանակ», «Աստված իմ, ինչո՞ւ լքեցիր», «Հայկական կենաց աղբյուր»):

ՄԵԼԱՆՅԱ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

«Պետականության հիմնաքարն»՝ ըստ ռազմական ոստիկանության

Արցախյան պատերազմի անմիջական մասնակից, ներկայումս «Հայ զինվոր» թերթի ֆոտոթղթակից Հովհաննես Արմենակյանը 1988-ի իրադարձությունների առաջին օրերից մինչեւ մեր օրերը հանդիսացել է դրանց յուրատեսակ տարեգիրը՝ իր լուսանկարներում հավերժացնելով անցած տագնապալից տարիների առավել հիշարժան պահերը: Սեպտեմբերի 19-23-ը ռազմական ոստիկանության կենտրոնատեղիում եւ այդ կառույցի հովանավորությամբ շարունակվելու է նրա լուսանկարների բացօթյա ցուցահանդեսը, որը կրում է «Պետականության հիմնաքարը» անվանումը: Այդ հիմնաքարը, ըստ հեղինակի, մեր ազգային բանակն է, որ կարճ ժամանակամիջոցում դժվարին մի ուղի հաղթահարեց ազատամարտիկների խմբավորումներից մինչ կանոնավոր բանակն ընկած ուղին: Իսկ բանակն ու քաղաքականությունն ի վերջո անբաժանելի են միմյանցից, այնպես որ Արմենակյանի ներկայացրած լուսանկարչական տարեգրությունում ընդգրկված են բոլոր հին ու նոր գործիչները, ովքեր այս կամ այն կերպ առնչվել են մեր բանակի ու պետականության հնարավորինս կայացմանը:

Սա հեղինակի երկրորդ ցուցահանդեսն է, որ կազմակերպում է ՊՆ ռազմական ոստիկանության վարչությունը: Այս կառույցը ղեկավարող Վլադիմիր Գասպարյանը ցուցահանդեսը որակեց որպես հետադարձ հայացք անցած ճանապարհին:

«Մարդկանց հիշողությունը հանրահավաքներով չպիտի փորփրենք ու վառ պահենք, այլ մշակույթով, որը կարտացոլի վերջին տասնամյակի իրական պատկերը», ասաց նա: Ցուցահանդեսն, ըստ նրա, ենթատեքստ է պարունակում՝ քաղաքական ու ռազմական գործիչներին հիշեցնել իրենց երեկվա ուղին՝ դրանով իսկ մղելով նրանց համապատասխան հետեւությունների, մտորումների:

Ա. ԴՌԼԼՈՅԱՆ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆԸ
հրավիրում է աշխատանքի բարձր որակավորում ունեցող հաշվապահի (թանկարժեք իրերի արտադրությունում փորձ ունեցող):
Տեղեկությունների համար զանգահարել՝
526417
(օրվա երկրորդ կեսին)

ՀՀ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՈՒՅՔԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ՄՐՑՈՒՅԹՈՎ ԵՎ ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԵՐԻ ԱԶԱՏ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹՅԱՄԲ ՄԱՍՆԱՎՈՐԵՑՄԱՆ Է ՆԵՐԿԱՅԱՑՆՈՒՄ

N	Ձեռնարկության անվանումը	Հասցեն	Գործունեության տեսակը	Մասնավորեցման ձևը	Մասնավորեցվող գույքի գնահատվ. արժեքը (հազ. դրամ)	Մասնավորեցվող գույքի նվազ. գինը (%) (հազ. դրամ)	Մասնավորեցվող բաժնետոմսերի քանակը (հատ)	Պարտավորությունները (հազ. դրամ)	Տեղեկատ. (ազդագիր) հրապար.	Մասնավորեցման սկիզբը	Մասնավորեցման ավարտը	Զբաղեցրած հողատարածքը /հա/
1.	«Ելակ» ՓԲԸ-ի հիմնական միջոցները եւ ապրանքանյութական միջոցները	Տավուշի մարզ, գ. Ոսկեվան	էլեկտրոն. սարքավորումների արտ.	լուծարում	17273	5182	-	-	18/08/00	-	22/09/00	0.3
2.	«Չարենցավանի «ԲՈՒՍ» ՊՓԲԸ	Կոտայքի մարզ, ք. Չարենցավան, Արցախի 1	ուղեւորափոխադրում, սպասարկ.	ԲԱԲ	116169	25%-ից ավելի	116169	2177	18/08/00	27/08/00	02/10/00	3.55
3.	«Հրազդանի ԲՈՒՍ» ՊՓԲԸ	Կոտայքի մարզ, ք. Հրազդան, Վանատուր թ. 1	բեռնաուղեւորափոխադրում	ԲԱԲ	89286	25%-ից ավելի	89286	7319	18/08/00	27/08/00	02/10/00	3
4.	«Վեդու ԲՈՒՍ» ՊՓԲԸ	Արարատի մարզ, ք. Վեդի, Արարատյան 113	բեռնաուղեւորափոխադրում	ԲԱԲ	88046	25%-ից ավելի	88046	2906	18/08/00	27/08/00	02/10/00	4.74
5.	«Արթիկ» հյուրանոց» ՊՓԲԸ	Շիրակի մարզ, ք. Արթիկ Երկաթուղայինների 9	հյուրանոցային սպասարկում	ԲԱԲ	32156	50%-ի չափով	32156	641	08/09/00	17/09/00	23/10/00	2110,5 ք. մ.
6.	«Կոշկագործ-Մասիս» ՓԲԸ	ք. Երեւան, Տյուլենինի փ. 4	կոշիկի արտադրություն	ԲԱԲ	250676	25%-ից ավելի	250676	50819	08/0//9/00	17/09/00	23/10/00	1.28
7.	«Շինարար-21» ՓԲԸ	ք. Երեւան, Արցախի 42	շինարարական աշխատանքներ	ԲԱԲ	7363	25%-ից ավելի	7363	6249	08/09/00	17/09/00	23/10/00	0,2091
8.	«Կամուրջշին» ԲԲԸ	ք. Երեւան Դավիթաշեն 6-րդ փ. 40/1	Կամրջաշինություն	ԲԱԲ	97567	25%-ից ավելի	97567	163479	08/09/00	17/09/00	23/10/00	9.83
9.	«Արաբկիրի» կահույքի ֆաբրիկա» ՊՓԲԸ	ք. Երեւան Փափազյան 8	կահույքի արտ. եւ վաճառք	ԲԱԲ	124778	25%-ից ավելի	124778	17939	08/09/00	17/09/00	23/10/00	109.27

ՆԱԽԱՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ ԸՆԹԱՑՔՈՒՄ ԵՆ

N	Ձեռնարկության անվանումը	Հասցեն	Գործունեության տեսակը	Մասնավորեցման ձևը	Մասնավորեցվող գույքի գնահատվ. արժեքը (հազ. դրամ)	Մասնավորեցվող գույքի նվազ. գինը (%) (հազ. դրամ)	Մասնավորեցվող բաժնետոմսերի քանակը (հատ)	Պարտավորությունները (հազ. դրամ)	Տեղեկատ. (ազդագիր) հրապար.	Մասնավորեցման սկիզբը	Մասնավորեցման ավարտը	Զբաղեցրած հողատարածքը /հա/
10	«Հայնավթամթերք» ՀՆՊԶ» ՊՓԲԸ-ի Մասիսի բազայի թիվ 3 ավտոլցակայան	Արարատի մարզ, ք. Մասիս	հեղուկ վառելանյութի վաճառք	դասական աճուրդ	7913	-	-	-	-	-	-	-
11.	«Էներգոհիմնանորոգություն» ՓԲԸ	Արմավիրի մարզ, ք. Մեծամոր ՀԱԷԿ	մոնտաժային աշխատանքներ	ԲԱԲ	92060	25%-ից ավելի	92060	58723	-	-	-	չունի
12.	«Զորագեսի նավթամթերք»	Զորագես ավան	նավթամթերքի առեւտուր	ԲԱԲ	19110	25%-ից ավելի	19110	311	-	-	-	0,1
13.	«Ալավերդու նավթամթերք» ՊՓԲԸ	Լոռու մարզ, ք. Ալավերդի, Շահումյան թաղ.	նավթամթերքի առեւտուր	ԲԱԲ	13837	25%-ից ավելի	13837	505	-	-	-	0,5
14	«Բաղրամյանի նավթամթերք» ՓԲԸ	Արմավիրի մարզ, Քարակերտ ավան	նավթամթերքի առեւտուր	ԲԱԲ	70554	25%-ից ավելի	70554	893	-	-	-	12
15	«Եղվարդի նավթամթերք» ՊՓԲԸ	Կոտայքի մարզ, ք. Եղվարդ	նավթամթերքի առեւտուր	ԲԱԲ	347361	25%-ից ավելի	347361	1104	-	-	-	20
16	«Ուտիք» ՓԲԸ	Տավուշի մարզ, գ. Նորաշեն	ռադիոսարքավորումների արտադր.	ԲԱԲ	3861	25%-ից ավելի	3089	3879	-	-	-	չունի
17	«Եղեգնաձորի ԲՈՒՍ» ՊՓԲԸ	Վայոց ձորի մարզ, Եղեգնաձոր, Երեւանյան 1	բեռնաուղեւորափոխադրում	մրցույթ	88815	22204	88815	8290	-	-	-	3,5
18	«Մարտունու ԲՈՒՍ» ՊՓԲԸ	Գեղարքունիքի մարզ, ք. Մարտունի	բեռնաուղեւորափոխադրում	մրցույթ	47668	11917	47668	1454	-	-	-	1,8
19	«Մեղրու ԲՈՒՍ»	Սյունիքի մարզ, ք. Մեղրի Անդրանիկի 37	տրանսպորտային ծառայություն	ԲԱԲ	30575	30475	30475	2666	-	-	-	0,6
20	«Տարոն» ՓԲԸ-ի պետական բաժնեմասը	Շիրակի մարզ, գյուղ Ախուրյան	շինարարություն	մրցույթ	29310	11724	29310	8930	-	-	-	3,5
21	«Զանգեզուրտրանսշին» ԲԲԸ պետական բաժնեմասը	Սյունիքի մարզ, ք. Գորիս Գայսյան 22	շինարարություն	ԲԱԲ	232841	50 % չափով	232841	88009	-	-	-	2,51
22	«Ջաջուռածուխ» ԵՀԸ, «Կարին Գեո» ՊՓԲԸ-ի 2 անգար	Շիրակի մարզ Ջաջուռի հանքավայր	չի ծավալում	մրցույթ	3910	1955	3910	չունի	-	-	-	0,23
23	Արխիվային վարչություն «Կիսակառույց շենք» ԱՇՕ	ք. Երեւան Բաղրամյան 59գ	-	մրցույթ	79290	45000	-	չունի	-	-	-	0,05
24	«Մանկապարտեզի համալիր» ԱՇՕ	Գեղարքունիքի մարզ, գյուղ Հայրավանք	-	մրցույթ	9749	2437	-	չունի	-	-	-	0,6
25	«Հայկահույք» ՊՁ, թիվ 11 խանութ ԱՇՕ	ք. Երեւան Աճառյան փողոց	չի ծավալում	ուղղակի վաճառք	1200	-	-	չունի	-	-	-	0,22
26	«Գետափի դոմդակայանի շենք» ԱՇՕ	Վայոց ձորի մարզ, գյուղ Գետափ	չի ծավալում	մրցույթ	88	-	-	չունի	-	-	-	0,5
27	«Բագարանի դոմդակայան» ԱՇՕ	Արմավիրի մարզ գյուղ Բագարան	չի ծավալում	մրցույթ	469	-	-	չունի	-	-	-	0,16
28	«Գյումրի ավտոնորոգում» ՓԲԸ	Շիրակի մարզ, ք. Գյումրի, Փանյան 1	տրանսպորտի նորոգում	մրցույթ	77165	25 %	77165	4048	-	-	-	3,1
29	Մարալիկի «Լուսատեխնիկ» ՓԲԸ	Շիրակի մ., ք. Մարալիկ Շահինյան 1	կենցաղային էլ. սարք. արտադր.	մրցույթ	264855	25 %	264885	90388	-	-	-	83,386
30	«Երեւանի թ. 3 բեռնատար ավտոտրանսպորտային» ՊՓԲԸ	ք. Երեւան, Շիրակի 3-րդ նրբանցք 2	բեռների փոխադրում	ԲԱԲ	97430	25 % ավելի	97430	2404	-	-	-	1,8
31.	«Իջեւանի ԲՈՒՍ» ՊՓԲԸ	Տավուշի մարզ, ք. Իջեւան Արցախյան 2	բեռնաուղեւորափոխադրում	ԲԱԲ	65887	25 % ավելի	65887	5265	-	-	-	1,2
32	«Երեւանի թ. 6 բեռնատար ավտոտրանսպորտային» ՊՓԲԸ	ք. Երեւան, Արցախի 34	բեռնափոխադրում	ԲԱԲ	23530	50 % չափով	23530	982	-	-	-	1,997
33	«Աբովյանի ԲՈՒՍ» ՊՓԲԸ	Կոտայքի մարզ, գ. Մայակովսկի	բեռնաուղեւորափոխադրում	ԲԱԲ	109616	50 % չափով	109616	29062	-	-	-	2,8
34	«Սպիտակի ԲՈՒՍ» ՊՓԲԸ	Լոռու մարզ, ք. Սպիտակ Շահումյան 1	բեռնաուղեւորափոխադրում	ԲԱԲ	150560	50 % չափով	150560	12991	-	-	-	1,15
35	«Ախոռ» ՓԲԸ «Ախոռ» ՓԲԸ-ի դասնիփոնաշի անավարտ շինարարություն	ք. Երեւան Գրիբոյեդովի 25	կոնդենսատորային փայլաթիթեղի արտադրություն	մրցույթ	417320	25 %	330112	90239	-	-	-	13,72
36	«Աղանձոտ» ՊՓԲԸ	Սյունիքի մարզ գյուղ Տաթեւ	էլեկտրոն. սարք. արտադրություն	ԲԱԲ	5654	25 % ավելի	5654	179	-	-	-	0,2355
37.	«Արեւ» ՓԲԸ	Արագածոտնի մարզ ք. Աշտարակ, Գայի 20	էլ. սարքերի արտադրություն	ԲԱԲ	39251	25 % չափով	39251	23073	-	-	-	3,85
38	«Վարդենիսշին» ՓԲԸ	ք. Վարդենիս Լեռնագործների 18	շինվերանորոգման աշխատանք	մրցույթ	16707	25 %	13365	4909	-	-	-	152 քմ
39	«Աշտարակի ԲՈՒՍ» ՊՓԲԸ	Արագածոտնի մարզ ք. Աշտարակ	ավտոծառայություն	ԲԱԲ	38181	50%-ի չափով	38181	13279	-	-	-	0.77
40	«Ստեփանավանի ԲՈՒՍ» ՊՓԲԸ	Լոռու մարզ, ք. Ստեփանավան, Բաղրամյան 145	տրանսպորտային ծառայություն	ԲԱԲ	62735	50%-ի չափով	62735	1644	-	-	-	1.7
41	«Բերդի ԲՈՒՍ» ՊՓԲԸ	Տավուշի մարզ, ք. Բերդ, Մաշտոցի 6	տրանսպորտային ծառայություն	ԲԱԲ	30821	25%-ից ավելի	30821	2957	-	-	-	1.495
42	«Ջերմուկի ԲՈՒՍ» ՊՓԲԸ	Վայոց ձորի մարզ, ք. Ջերմուկ	բեռնաուղեւորափոխադրում	ԲԱԲ	62046	25%-ից ավելի	62046	4730	-	-	-	2.4
43	«Գորիսի ԲՈՒՍ» ՊՓԲԸ	Սյունիքի մարզ, ք. Գորիս Առաքելյան 30	բեռնաուղեւորափոխադրում	մրցույթ	64798	25%	64798	7073	-	-	-	1.7
44	«Երեւանի թիվ 7 բեռնատար ավտոտրանսպորտային» ՊՓԲԸ	Երեւանի, Արին Բերդի 5-րդ նրբ., 10	տրանսպորտային ծառայություն	ԲԱԲ	62597	25%-ից ավելի	62597	5045	-	-	-	5.44
45	«Տրանսսպասարկում» ԲԲԸ-ի պետական բաժնեմասը	Երեւան, Թեյչեբայինի 9	շինարարություն	ԲԱԲ	56552	25%-ից ավելի	56552	3642	-	-	-	2.2124
46	«Արմավիրի օեգերային նավթամթերքներ» ՓԲԸ	Արմավիրի մարզ, ք. Արմավիր, 1 փողոց, 27	նավթամթերքի վաճառք	ԲԱԲ	42670	25%-ից ավելի	42670	3142	-	-	-	10

Շարունակությունը տես էջ 8

USAID

AED Academy for Educational Development

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՓՈՔՐ ԵՎ ՄԻՋԻՆ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՌԱՋԻՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԵՍ

Սեպտեմբերի 22-24-ը

Կ. Դեմիրճյանի անվան մարզահամերգային կենտրոն:

Ցուցահանդեսին կներկայացվեն հանրապետության ամենատարբեր՝ թեթեւ, սննդի, գյուղատնտեսության, գինեգործության, ոսկերչության, կիրառական արվեստի, հուշանվերների արտադրության եւ այլ բնագավառների շուրջ 200 փոքր եւ միջին ձեռնարկությունների արտադրանքն ու ծառայությունները:

Մուտքն ազատ է:

Ցուցահանդեսն իր այցելուներին կընդունի.

սեպտեմբերի 22-ին՝ ժամը 15-17-ը,
սեպտեմբերի 23-ին՝ ժամը 10-17-ը,
սեպտեմբերի 24-ին՝ ժամը 10-13-ը:

Հայտարարություն

Ս. թ. հոկտեմբերի 1-14-ը թիվ 3 կլինիկական ծննդատանն աշխատելու է Կալիֆոռնիայի Irvine համալսարանի պրոֆեսոր Պետրոս Քոչյանը, որը նորագույն մեթոդներով կատարելու է վիրահատություններ արգանդի միոմաների, սեռական օրգանների իջեցումների, անպտղության, ձվարանների ուռուցքների, փողերի անանցանելիության կապակցությամբ՝ ընդգրկելով նաեւ լապարասկոպիկ միջամտության եղանակը:

Նախնական հերթագրումը կատարվում է թիվ 3 կլինիկական ծննդատանը, ամեն օր, ժ. 10:00-15:00

Հասցեն՝ Մանանդյան 9
Կոնտակտային հեռախոս՝ 44-50-10

ACBA բանկը տրամադրում է վարկեր՝ առևտրի արտադրական կամ ծառայությունների մատուցման ոլորտում գործունեություն իրականացնող անհատ ձեռներեցներին և մասնավոր ձեռնարկություններին: Վարկերը տրամադրվում են դրամով, մինչև 18 ամիս ժամկետով:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար դիմեք
ACBA բանկ ք.Երևան, Բայրոնի 1
հեռ. 56 58 58 / 52 51 42

ACBA
Հայգյուղփոխբանկ

Միասին դեպի բարեկեցություն

Հայաստանի Բաց հասարակության ինստիտուտի օժանդակության հիմնադրամը

հայտարարում է

բաց մրցույթ Բուլղարիայի ամերիկյան համալսարանում սովորելու կրթաթոշակի համար:

Մրցույթին մասնակցելու համար անհրաժեշտ է

- լինել Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացի,
- դպրոցը ավարտած լինել մինչեւ 2001 թ. օգոստոսը,
- անգլերենի լավ իմացություն՝ բանավոր եւ գրավոր,
- չլինել բարձրագույն ուսումնական հաստատության ուսանող:

Չորս տարի սովորելուց հետո համալսարանը շնորհում է բակալավրի աստիճան հետեւյալ մասնագիտություններով՝

- Ամերիկյան ուսումնասիրություններ
- Կիրառական տնտեսագիտություն
- Բիզնեսի կառավարում
- Համակարգչային գիտություն
- Անգլերեն լեզու
- Պատմություն
- Ժուռնալիստիկա-զանգվածային հաղորդակցություն
- Քաղաքագիտություն-միջազգային հարաբերություններ
- Հարավ-արեւելյան եվրոպական ուսումնասիրություններ:

Դիմումներն ընդունվում են մինչեւ 2000 թ. հոկտեմբերի 20-ը, ժամը 16:30-ը: Լրացուցիչ տեղեկությունների եւ դիմումների համար դիմել Երեւան, Պուշկինի 1, բն. 2, հեռ.՝ 542119, 541719, 543901:

Ս. թ. սեպտեմբերի 22-ին, ժամը 15:00-ին, Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի # 25 սենյակում կկայանա կոնսուլտացիոն հանդիպում մրցույթին մասնակցել ցանկացողների համար:

Medecins Sans Frontieres

JOB VACANCY

The Armenian Branch of "Medecins Sans Frontieres-Belgium" Organization has a vacancy for the position of

Translator/Interpreter

to make oral and written translations from Armenian into English and viseversa.

Requirements:

- Higher education diploma in Foreign languages (English)
- Excellent written and oral communication skills in English
- Good computer skills (MS Office)
- Work experience with International Organizations is desirable
- Availability for travelling in case of necessity
- Interpersonal and strong communicational skills.

Interested conditates should submit their Letter of Interest and Resume to "MSF/B" Yerevan office at the following address: 7 Heratsi St. to the attention of Ms. Lusine Ananyan, before 5 p.m. September 25, 2000.

NO TELEPHONE CALLS PLEASE!

WÜRTH

Վյուրտ ՍՊԸ-ն հայտարարում է մրցույթ հետեւյալ թափուր տեղերի համար

Առեւտրային գործակալ/խորհրդատու

Դիմորդները պետք է բավարարեն հետեւյալ պահանջներին.

- 22-35 տարեկան (տղամարդ)
- տեխնիկական բարձրագույն կրթություն
- մարդկանց հետ աշխատելու ունակություն
- վարորդական իրավունք
- անձնական մեքենա

Գերմաներեն կամ անգլերեն լեզուների իմացությունը նախընտրելի է:

Գերմաներեն լեզվի մասնագետ/օգնական

Դիմորդները պետք է բավարարեն հետեւյալ պահանջներին.

- 22-35 տարեկան
- բարձրագույն կրթություն
- գերմաներեն լեզվի ազատ տիրապետում
- տեխնիկական եւ ոչ տեխնիկական թարգմանությունների փորձ
- համակարգչով աշխատելու փորձ
- մարդկանց հետ աշխատանքի ունակություն

Անգլերեն լեզվի իմացությունը ցանկալի է:

Դիմումների ընդունման ժամկետը մինչեւ սեպտեմբերի 26-ը, ժամը 18:00: Վերոնշյալ պայմաններին բավարարող թեկնածուները կարող են դիմել հետեւյալ հասցեով.

ք. Երեւան, Կոմիտաս 26, հեռ. 26-91-81, 27-19-39:

ՀՀ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՈՒՅՔԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ՄՐՑՈՒՅԹՈՎ ԵՎ ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԵՐԻ ԱԶԱՏ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹՅԱՄԲ ՄԱՍՆԱՎՈՐԵՑՄԱՆ Է ՆԵՐԿԱՅԱՑՆՈՒՄ

Սկիզբը էջ 7

N	Ձեռնարկության անվանումը	Հասցեն	Գործունեության տեսակը	Մասնավորեցման ձեւը	Մասնավորեցվող գույքի գնահատվ. արժեքը (հազ. դրամ)	Մասնավորեցվող գույքի նվազ. գինը (%) (հազ. դրամ)	Մասնավորեցվող բաժնետոմսերի քանակը (հատ)	Պարտավորություններ (հազ. դրամ)	Տեղեկատ. (ազդագիր) հրապար.	Մասնավորեցման սկիզբը	Մասնավորեցման ավարտը	Զբաղեցրած հողատարածքը /հա/
47	«Լեռնագործ» ՓԲԸ-ի պետական բաժնեմասը	Լոռու մարզ, գ. Քարկոպ	շին. իրերի արտադրություն	մրցույթ	39592	25%	39592	28908.9				15.666
48	«Վարդենիսշին-2» ՊՓԲԸ-ի պետական բաժնեմասը	Գեղարք. մ., ք. Վարդենիս Լեռնագործների 17ա	շինվերանորոգման աշխատանք	ԲԱԲ	2952	25%-ից ավելի	2952	2795				0.4435
49	«Գլխամասային նորոգման շինարարական» ՊՓԲԸ	Երեւան, Վարդանանց 2-րդ փակ. 8ա	շինարարություն	մրցույթ	10899	25%	10899	3865				չունի
50	«Վեդու ստոմատոլոգիական պոլիկլինիկա» ՊՓԲԸ	Արարատի մարզ, ք. Վեդի, Պուշկինի 14	ստոմատոլոգ. ծառայություն	մրցույթ	9077	25%	9077	1242				չունի
51	«Մասիսի ստոմատոլոգիական պոլիկլինիկա» ՊՓԲԸ	Արարատի մարզ, ք. Մասիս, Ղուկասյանների 5	բուժսպասարկում	մրցույթ	14900	50%	14900	1763.6				0.07

Հապավումներ. ԲԱԲ- Բաժնետոմսերի ազատ բաժանորդագրություն, ԲՈՒՏՍ- Բեռնաուղեւորատրանսպորտային, ԱՇՕ- Անավարտ շինարարության օբյեկտ,

Ազատ բաժանորդագրությամբ եւ մրցույթով մասնավորեցմանը մասնակցելու համար խնդրում ենք դիմել ՀՀ պետական գույքի կառավարման նախարարության աճուրդի կենտրոններ հետեւյալ հասցեներով՝ ք. Երեւան, Սայաթ-Նովա 8, Մաշտոցի 42ա, հեռ. 58 79 83, 56 02 64, 52 15 60:

Լրացուցիչ տեղեկություններ ստանալու համար դիմել ՀՀ պետական գույքի կառավարման նախարարության մասնավորեցման գլխավոր վարչություն, Երեւան, Կառավարական տուն 2 /հեռ. 56 29 33, 52 37 15, 56 33 42, ինտերնետային էջ. http://www.privatization.am, tender@arminco.com/:
Հայտարարության նպատակը գովազդն է, պաշտոնական տեղեկագրերը հրապարակվել են «Հայաստանի Հանրապետություն» օրաթերթի հատուկ թողարկումներում:

Նախարարությունը ողջունում է մասնավորեցման հետ կապված Հայաստանի տնտեսության մեջ ներդրումային յուրաքանչյուր առաջարկ եւ պատրաստ է այն քննարկել շահագրգիռ բոլոր կողմերի հետ:

Web site http://www.privatization.am

Հետեւեք ՀՀ պետական գույքի կառավարման նախարարության հայտարարություններին

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69150. Պատվեր 1326 Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրված է տպագրության՝ 20. 09. 2000 Գինը՝ 100 դրամ